

Kolekcija slika od tekstila nastala dekonstrukcijom kubističkih motiva umjetnika Pabla Picassa

---

Gracin, Tena

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:145619>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-28**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

**KOLEKCIJA SLIKA OD TEKSTILA NASTALA
DEKONSTRUKCIJOM KUBISTIČKIH MOTIVA
SLIKARA PABLA PICASSA**

Tena Gracin

Zagreb, kolovoz, 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Dizajn tekstila

DIPLOMSKI RAD

**KOLEKCIJA SLIKA OD TEKSTILA NASTALA
DEKONSTRUKCIJOM KUBISTIČKIH MOTIVA
SLIKARA PABLA PICASSA**

Mentor:

ak. slik. Snježana Vego

Studentica:

Tena Gracin, 11024

Zagreb, kolovoz, 2019.

DIPLOMSKI RAD

Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet, Dizajn tekstila

Prilaz baruna Filipovića 28a, 10000 Zagreb

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 52

Broj tablica: 10

Broj slika: 47

Broj literaturnih izvora: 6

Broj likovnih ostvarenja:

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada

Datum predaje i obrane rada:

SAŽETAK

Popularni trend reinterpretacije poznatih djela prisutan je od kad sama umjetnost postoji. Nerijetko se u umjetnosti događalo i da reinterpretacije zažive veću popularnost nego originalna djela. U ovom je diplomskom radu Pablo Picasso izdvojen kao najpoznatiji predstavnik kubizma kao stila u slikarstvu, ali i jedan od najpoznatijih slikara općenito. Njegova su djela poslužila kao inspiracija za kolekciju digitalno otisnutih slika nastalih dekonstrukcijom Picassovih originala u svrhu primjene u današnjem vremenu. Iako Picassova najpoznatija djela ne teže realnom prikazu, njihovom je reinterpretacijom ostvarena još veća destrukcija motiva, koji uz dodatak boja netipičnih za Picassovo stvaralaštvo teže ostvarenju nešto drugačijeg i posebnog stila.

Osim reinterpretacije kubističkih slika u stilu modernog vremena, ideja ovog rada ostvarit će se i kroz modernu izvedbu. Kolekcija slika čiji je nastanak opisan u ovom diplomskom radu kreirane su kako bi se digitalno otisnule na tkanini te kao takve postale dio koji će ukasiti zid modernog interijera.

Teorijski dio razradit će kubizam kao pravac u umjetnosti te sve njegove karakteristike i utjecaje na umjetnost. Isto tako rad će se baviti biografijom Pabla Picassa i njegovim najpoznatijim djelima. Cilj ovog rada također je i pobliže objasniti Photoshop kao alat za izradu željenih printova na tekstil, digitalni tisak na tekstil te boje koje su korištene u digitalnom tisku.

KLJUČNE RIJEČI: kubizam, Pablo Picasso, moderna umjetnost, Photoshop, digitalni tisak

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. TEORIJSKI DIO	5
2.1. Apstraktna umjetnost	5
2.1.1. Vasilij Kandinski.....	6
2.1.2. Ostali apstraktni umjetnici	7
2.2. Kubizam	9
2.2.1. Pravci u kubizmu.....	10
2.2.2. Predstavnici kubizma	13
2.3. Pablo Picasso.....	14
2.3.1. Picassove faze stvaralaštva i njegova najpoznatija djela.....	16
2.4. Računalna grafika.....	24
2.4.1. Photoshop.....	26
2.4.1.1. Photoshop kao alat za izradu uzoraka	28
2.5. Dekonstrukcija	30
2.6. Digitalni tisak.....	32
2.6.1. Boje za digitalni tisak.....	34
3. PRAKTIČNA IZVEDBA	36
3.1. Idejna razrada.....	36
3.2. Postupak izvedbe kolekcije	36
4. REZULTAT I RASPRAVA	42
4.1. Izvedena kolekcija.....	42
5. ZAKLJUČAK	52
6. LITERATURA	53

1. UVOD

Općepoznato je da je kubizam pravac u umjetnosti nastao u Francuskoj, a najvećem broju ljudi pri spominjanju kubizma na um će pasti Pablo Picasso i njegova djela. Njegova djela obilježila su brojne umjetničke epohe, no i dalje se često naziva „ocem kubizma“. Ovaj će diplomski rad pokazati zašto je tome tako te kako je kubizam djelovao na umjetnost kao i modu i kulturu te koja je uloga Pabla Picassa u cijeloj toj priči.

Pablo Picasso najpoznatiji je umjetnik XX. stoljeća koji je kroz cijeli svoj život bio plodan u svim spektrima likovne umjetnosti te je stvorio desetke tisuća djela. Njegova su djela ujedno i reference na njegov vlastiti život. Kroz nastavak rada bit će prikazana njegova biografija kao i najpoznatija djela koja su ostavila trag u svjetskoj umjetnosti.

S obzirom na sve promjene koje je moderan način života donio, neke su se odrazile i na pohranjivanje i obrađivanje slika. Photoshop, koji je grafički alat i računalni program, stoga ima veliku važnost i u umjetnosti. Osim toga on je prepun mogućnosti koje korisniku omogućavaju da bude korak bliže novoj fotografskoj revoluciji. Upravo pod pritiskom modernog doba i tekstilna industrija bila je primorana razvijati nova rješenja usmjerena na skraćivanju vremena izrade proizvoda. Digitalne tehnike tiska sve se više upotrebljavaju u tekstilnoj industriji. Razvoj digitalnog tekstilnog tiska dijeli se u tri faze, a za svaku je karakteristična vrsta bojila koja se uvodi u digitalnu tehnologiju.

Kako bi cijeli diplomski rad bio upotpunjen i praktičnim djelom, pomoću nekoliko alata za obradu fotografija, izradila sam kolekciju slika nastalih dekonstrukcijom Picassovih poznatih djela. Također sam jednu od njih, dekonstrukciju svjetski poznate Guernice, izradila digitalnim otiskom na tkaninu.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. Apstraktna umjetnost

Apstraktna umjetnost smjer je u likovnoj modernoj umjetnosti s početka XX. stoljeća. Njezine glavne karakteristike su težnja za čistom ekspresijom oblika, linija i boja kao i tematskom neodređenosti. Od svih stilova moderne umjetnosti upravo je apstraktna izazvala najviše otpora kod publike. Dok je svijet još uvijek bio zaokupljen materijalnom egzistencijom te nije pronalazio vrijeme ni smisao za istraživanje čistog duha i emocije, umjetnici su išli pred publiku sa svojim vizijama budućnosti.

Moderna estetika učinila je odlučan korak od estetičkog objektivizma prema estetičkom subjektivizmu tako da svoja istraživanja ne počinje više s formom estetičkog objekta nego promatrajući ponašanje subjekta. Takvu je teoriju jasno i obuhvatio objasnio Theodor Lipps. Ranija estetika govorila je o osjećajima zadovoljstva i nezadovoljstva, dok je on dao tek vrijednost osjećajne nijanse „u kojem svjetlija ili tamnija nijansa neke boje nije boja sama, nego upravo nijansa boje“ [1].

U dvadesetom stoljeću dolazi do osviještenja da se umjetnost već neko vrijeme kreće prema apstrakciji. Umjetnici prestaju koristiti figurativnost i koriste dugine boje te slobodu izražavanja i dinamičnost. Poslužili su se prirodom koja ih okružuje, ali na malo drugačiji način. Apstrakcija je stoga proces pojednostavljivanja stvarnosti u geometrijske likove. Težnja k apstrakciji određena je umjetničkim htijenjem, apstraktnu tendenciju pokazuju umjetnička htijenja primitivnih naroda, zatim umjetničko htijenje svih primitivnih umjetničkih razdoblja i isto tako umjetničko htijenje razvijenih orijentalnih kulturnih naroda. Psihološki uvjeti nastanka apstraktne umjetnosti pogrešno bi se shvatili kada bi se reklo da je čovjek iz određene težnje posegnuo za takvom umjetnosti. Tada bi se pri pretpostavilo duhovno-intelektualno prodiranje u geometrijsku formu te bi se ona činila produktom promišljanja. Upravo suprotno, apstraktna umjetnost nastala je kao ljudska instinktivna tvorevina te je upravo zato nazvana apstraktnom. Na takav način ljudima je pružen odmor od zamršenih slika svijeta i realnosti. Upravo bijeg od te zamršene slike svijeta u kojoj niz prostornog prikazivanja daje relativnost pruža apstraktna umjetnost te dopušta pojedincu da si prostor individualizira. Život kao takav predstavlja smetnju estetskom užitku [1].

U teoriji govorimo o tri termina apstrakcije, a to su organska, vitalistička i geometrijska apstrakcija. Organska apstrakcija naziv je za apstraktne slike čija forma direktno ili indirektno podsjeća na biološke opće oblike. Vitalistička apstrakcija je naziv za slike ili skulpture koje svojoj formom nadziru metaforičnost i simboliziraju ljudski razlog postojanja. Posljednja je geometrijska apstrakcija čiji je medij izveden iz osnovne geometrije. U teoriji dovoljno je utvrditi da je težnje ka apstrakciji bilo i da je ona kao takva na suprotnom polu od težnje k uživljavanju. Upravo zbog toga potrebu za uživljavanjem i potrebu za apstrakcijom pronašli smo kao dva pola čovjekova umjetničkog osjećanja u toj mjeri u kojoj je dostupno estetskom vrednovanju. Te se suprotnosti isključuju, no umjetnosti se kroz povijest neprekidno suprotstavljaju te dvije tendencije.

Prednost se daje figurativnoj umjetnosti, te svaki nezgrapni oblikovani grumen i svako nezgrapno šaranje drže prvotno umjetničko očitovanje. Premda o estetskoj nadarenosti nekog naroda ne iskazuju ni približno toliko koliko iskazuje ornamentika¹.

U zreлом geometrijskom stilu dolazi tako do čudesnog izjednačenja između elemenata apstrakcije i uživljavanja. Upravo zato oblici kao što su meandra i spirale u svojoj su grčkoj realizaciji vrhunac tog nastojanja. Najljepši cilj organske zakonitosti pokazuje mirovanje u pokretu i ritmičku živost. Pred pojedincem je tako čist ornament na organskoj osnovi [2].

2.1.1. Vasilij Kandinski

Prvu apstraktnu sliku naslikao je Vasilija Kandinski 1910. godine. Vasilija Kandinski rođen je u buržoazijskoj moskovskoj obitelji gdje je i studirao pravo i političku ekonomiju, no svoj je život posvetio umjetnosti. Nakon toga studirao je impresionističku boju i art novelu te je još za vrijeme studija u Münchenu pomagao u stvaranju nove umjetničke asocijacije. Započeo je sa slikanjem 1895. godine, ali njegov rad je tada samo traženje vlastitog karaktera. Njegov stil počeo se mijenjati te on teži jednostavnom pokretu i bojanim masama koje su povremeno lagane, a povremeno teške. Upravo zbog mnogih promjena njegovo umjetničko razdoblje možemo podijeliti u tri faze koje su obilježile i promijenile pogled na apstrakciju [3]. Prva faza je faza

---

¹ Ornamentika – u likovnoj umjetnosti, ukras i dekoracija sazdana od biljnih, životinjskih, geometrijskih ili antropomorfnih motiva koji pripadaju određenom kulturnom krugu.

Plavi jahač. U toj su fazi djela nastala na temelju njegovih unutarnjih osjećaja. Općenito ekspresionizam označava prijelazno razdoblje u apstraktnu umjetnost. Prva njegova faza je ključna jer se u njoj osnivaju prvi počeci apstrakcije. Druga njegova faza naziva se Moskovski period te je zbog izbijanja rata bio prisiljen napustiti Njemačku i vratiti se u rodni grad gdje nastavlja slikati u cilju slobodne apstrakcije više cijeneći boje. Treća faza je Bauhaus, u njoj je vidljiv utjecaj plošnosti neoklasicizma i pokušaj centraliziranja kompozicije. Boju, oblik i liniju dovodi u sudnos [2]. On je vodenim bojama nacrtao svoju, ali i svjetski prvu apstraktnu sliku nazvanu Slika s krugom. Na slici su ujedinjene tri skupine boja u zavisnosti od tumačenja, suprotstavljanja i ujedinjena oko tajanstvenog lika koji presijeca kompozicija.

SI.1. Prva apstraktna slika, Vasilij kandinski: „Improvizacija“ (<http://proleksis.lzmk.hr/9220/>)

2.1.2. Ostali apstraktni umjetnici

Neki se elementi apstrakcije daju naslutiti i u umjetnosti Paula Cezannea, Georgea Seurata i Claudea Moneta. U isto vrijeme apstrakciji se pridružuju i talijanski futuristi Giacomo Balle i Umberto Boccioni, Rus Mikhail Larinov kao i Čeh František Kupka.

SI.2. Abstract Speed + Sound, Giacomo Balla (<https://www.guggenheim.org/artwork/300>)

Put od predmetnog prema nepredmetnom i od realnog prema apstraktnom zamjetljiv je u umjetnosti Henira Matissea i fovista koji su iz boje isključili mimičku komponentu i sveli je na samostalan konstitutivni element slike. Slikar Piet Modrian u drugom desetljeću reducira svaku ovisnost i stvaran predložak pretvara u apstraktni ornament. Tijekom 1920-tih artikulirali su se svi bitni pravci apstraktne umjetnosti koji će se razvijati do 1940-tih, a apstraktna umjetnost počinje rasti i razvijati se.

Četrdesetih godina u Europi i Americi iskustvo rata i sveprisutnosti smrti postaje glavno obilježje umjetnosti. Umjetnici spontano bilježe osjećaje prožete tragičnim iskustvom smrti i nestajanja. Jedan od segmenata takve umjetnosti postaje enformel (francuski art informel). Slikari enformel bliski su svojim izrazom književnosti i filozofiji egzistencijalizma [1].

SI.3. Alberto Burri, Art informel (<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/a/art-informel>)

Kritičar Michel Seuphor u nakupinama boje koje naizgled nemaju nikakvog oblika, on uspijeva vidjeti ključni izražajnih postupak novije generacije koji se francuski naziva la tache u hrvatskoj poznatiji kao tašizam².

Apstraktna umjetnost nastala je iz analitičkog kubizma te zagovara vođenje unutarnjih osjećaja i kao takve ih prenosi na platno.

„Apstrakcija leži u stvaranju umjetničkog djela, bez obzira na to je li umjetnik toga svjestan ili nije, jer portret, na primjer, ma kako se umjetnik zdušno trudio oko njegove vjernosti, nikada ne može biti savršena kopija. Apstrakcija je najdosljednije razlikovno obilježje modernog slikarstva koje je imalo odsjeka čak i u najglasnijih protivnika modernizma“ [4].

2.2. Kubizam

Početak dvadesetog stoljeća sa sobom je dobio mnoge promjene, pa je i tako oslobodio ljudski razum i umjetnost iz okova normi koje su se do tada morale poštivati. Ljudi počinu lakše ostvarivati svoje ideje i oslobađati svoju maštu, a upravo u tom razdoblju osniva se novi pravac kubizam.

Ime kubizam nosi moderna slikarska škola nosi naziv kubizam, ime kojoj je dao Henri Matisse kada je 1908. vidio sliku u kojoj su bile prikazane kuće kubičnog izgleda. Značenje riječi može se protumačiti kao kocka od podrijetla riječi kubus. Nastanak kubizma pripisuje se 1907. i 1908. godine u djelima već spomenutog Georga Braka i Pabla Picassa. Početak umjetničkog pravca javno je započeo 1911. na izložbi u Salonu kada je Dvorana 41 rezervirana za kubiste izazvala dubok dojam. Tamo su se mogla vidjeti djela Jeana Metzingera, pejzaži, Goli muškarac i žena s kiticom Alberta Gleizesa. Prva manifestacija kubista održana je iste te godine u Bruxellesu. Sljedeće kolektivne izložbe održane su u studenome 1911. godine u Galeriji suvremene umjetnosti u Parizu, godine 1912. u Salonu neovisnih, u svibnju u Španjolskoj. I na samom kraju u lipnju, u Rouenu gdje je održana izložba organizirana od strane Udruženja normandijskih umjetnika [5].

---

² tašizam - (od francuskoga: tache mrlja, pjega), smjer u apstraktnom slikarstvu početkom 1950-ih u kojem boja, nanese na površinu u obliku nabačenih mrlja, služi kao osnovni element likovnog izraza; srodan informelu i apstraktnome ekspresionizmu

Kubizam je kao pravac bila kritika klasičnog slikarstva. Javio se kao reakcija na fovizam³ te iskazao potrebu za prostorom, a jednako tako i kubizam kao i fovizam spada pod apstraktnu umjetnost. Kubizam se razlikuje od starog slikarstva jer nije umjetnost imitacije nego umjetnost mišljenja. Prije kubizma umjetnici su nastojali da vide i predstave prirodu direktno u smislu njene materijalnosti točnije predmetno i vizualno upravo onakvu kakva je. Takvim je prikazom sloboda umjetnosti i mašta svakog od umjetnika patila. Kubizam je dozvolio slobodu te tako početo težiti ka novoj realnosti. Takav pogled na svijet razvijao se u narednih dvadeset i pet godina istovremeno s razvojem znanosti. Kubizam je stoga omogućio umjetnicima da budu u korak s vremenom, ali i u korak s vlastitom misli te im je bilo omogućeno prikazivati tri dimenzije. Prikazivanje triju dimenzija možemo nazvati i kubiciranje [3].

2.2.1. Pravci u kubizmu

Kubizam nema točno definiran početak, ali možemo pratiti njegovo prvo nadziranje u djelima Pabla Picassa i Georga Bakra u već spomenutoj 1906. godini. No od samog početka na dalje kubizam se s obzirom na djela i umjetnike može podijeliti u nekoliko faza, a svaka sa sobom nosi novo uzbuđenje i promjenu.

Prekubistička faza započinje 1906. godine prvim izviranje kubizma te traje svega tri godine. U toj fazi na kubizam su još utjecali prethodni trendovi te se kubizam tek počinjao oslobađati iz okova prošlosti. Malo po malo se predmeti na slikama razlažu na geometrijske forme te se upotrebljavaju samo sive i baronske nijanse boja. U toj fazi najpoznatija su djela začetnika kubizma koja se zapravo ističu kroz cijeli umjetnički pravac.

Analitički kubizam počinje završetkom prekubističke faze te traje do 1912. godine. Tu fazu karakterizira strukturalna analiza oblika. Brak i Picasso u toj fazi posvetili su se predmetima u geometrijskom obliku, no takvi oblici predmeta nemaju određene karakteristike predmeta već su ispunjene ravninama i površinama. Granice jednih oblika spajaju se s granicama drugim oblika nastavljajući tako niz i formu. Tijekom druge faze korištene su tamni tonovi boja te su predstavljani isti predmeti s različitim pogleda gledišta. Kubizam je dio apstraktne umjetnosti, a upravo ono što je apstraktno u

---

³ Fovizam - (fra. *fauvisme*, od *fauve* - zvijer) je naziv za način slikanja umjetničke skupine francuskih umjetnika koja je osnovana 1905. godine u Parizu

ovoj fazi je zamjenjivanje predmeta sa sličnim predmetima te su u tom procesu u potpunosti zanemarena zakoni perspektive [3].

Primjer za sliku iz druge faze kubizma je Picassova Djevojka s mandolinom. Slika prikazuje djevojku s mandolinom u ruci čiji su svi dijelovi tijela zamijenjeni geometrijskim oblicima. Tijelo prikazano u potpunosti nepravilno, no očito je o kojem se dijelu tijela radi te je žensko tijelo prepoznatljivo. Isto tako mandolinu predstavlja predmet sličan mandolini također geometrijskog oblika, dovoljno nepravilan da se može reći kako je riječ o kubizmu i apstraktnoj umjetnosti, a u isto vrijeme dovoljno pravilan da se može reći kako se radi o mandolini.

SI.4. Djevojka s mandolinom, Pablo Picasso (<https://www.pablocicasso.org/girl-with-mandolin.jsp>)

Jednako dobar primjer te faze pruža slika iz 1910. godine Georg Braka pod imenom Violina i svijećnjak. Slika ima iste karakteristike kao i Picasso slike je najvažnije istaknuti geometrijske oblike (Slika 5.).

SI.5. Violina i svijećnjak, Georg Brak

(<http://www.znanje.org/i/i2014/2014iii01/2014iii01012627/Stranice/Galerija.html>)

Sintetički kubizam slijedi nakon analitičkog kubizma pa tako započinje 1912. godine i traje sve do 1914. godine. Karakteristično za tu fazu Brak počinje koristiti novu tehniku kolaža. Forme predmeta sada postaju još apstraktnije i dekorativnije jer se koriste strani predmeti kao što su novinski papir, kutije šibica kao i tapete. Zatim se ti elementi lijepe na platno uz korištenje ulja na platnu. Kubisti su u slikarstvo uveli tehniku kolaža. Na takav način elementi dobivaju svoju ulogu u slici, a ujedno i mijenjaju doživljaj slike na platnu. Brak obraća najviše pažnje u toj fazi stvaralaštva na taktilni i senzualni doživljaj slike. Iako faza završava 1914. godine tek šest godina kasnije završava cijeli pokret ispunjen novostima i apstrakcijom te se njegove ideje uklapaju u posljednju fazu kubizma koja se naziva orfizam [3].

SI.6. Pablo Picasso, Tri muzičara (<https://www.pablocicasso.org/three-musicians.jsp>)

Orfizam je posljednja faza koja traje od 1914. do 1923. godine. U toj fazi apstrakcija u kubizmu doživjela je svoj vrhunac. Do sada su se umjetnici trudili predmet rastaviti na dijelove koje su potom sastavljali od geometrijskih oblika, no sada se više ne trude to raditi upravo zbog toga dolaze do predmeta koji su potpuno nerealni i teško povezivi s predmetima koje do tog vremena ljudi poznaju.

Kubizam se nastavlja razvijati i nakon 1923. godine, ali tada već pod utjecajem svojih nasljednika mijenja svoj identitet stoga ga ne možemo više nazvati čistim kubizmom.

2.2.2. Predstavnici kubizma

Među najistaknutijim predstavnicima kubizma, ali ujedno i osnivačima istog, ističu se Pablo Picasso i Georg Brak. Jednako je tako važno naglasiti i Fernanda Legera i Juana Grisa kao predstavnike kubizma koji su se svojim različitostima i apstrakcijom istaknuli i ostavili svoj trag u umjetnosti.

U želji da se predmetima istakne unutrašnja struktura Picasso traga za umjetnošću koja će mu to dopustiti. Ne pronalazi ju, stoga stvara vlastitu. Upravo je tako nastao kubizam koji dopušta predmetima da pokažu svoju unutrašnju strukturu i na takav način „progovore“ novi umjetnički jezik zvan kubizam. Svoju inspiraciju Picasso je pronašao u Cezanneovim djelima te djelima arhaične grčke kao i afričke skulpture.

Korak uz Picasso išao je i Georg Brak koji je razvijao skoro pa isti pristup umjetnosti. Upravo su tako spojili svoje ideje i stvorili kubizam koji se tada naziva analitički kubizam. Nešto kasnije počinju raditi s kolažom, a njihova apstraktna umjetnost širi se svijetom i osvaja poglede mnogih umjetnika.

Fernard Leger i Juan Gris također su predstavnici kubizma, prepoznatljivi po strogom izrazu koji često nalazimo kod Picassa iako se može reći da su puno blaži od Picassa. Stilistički motiv kubističke forme Fernanda Legera su mašine te se smatra da je njegovu umjetnost direktno utjecala industrijalizacija društva. Juan Gris se držao prirode, on nije izbjegavao oblik predmeta koji predmet posjeduje iako indirektno pokušavao pokazati njegovo unutrašnje stanje, kao i svi predstavnici kubizma [5].

SI.7. Fernand Léger, *The City*, 1919. (<http://www.artandantiquesmag.com/2013/10/fernand-leger-masterpiece/>)

2.3. Pablo Picasso

Pablo Picasso je najslavniji i najsvestraniji umjetnik 20. stoljeća koji je rođen u Malagi na jugu Španjolske. Rođen je 25. listopada 1881. Kada se rodio nije mogao disati, njegova majka mislila je da je mrtav. Liječnici su tada pušili cigarete, a njegov stric došao je do njega i puhnuo dim cigarete u njegovo lice, Picasso je tada počeo disati, a taj je događaj često prepričavao.

Od samog djetinjstva uz oca umjetnika pokazao je znatiželju za umjetnost. Dokaz za to je upravo njegova prva riječ „piz“ koja dolazi od španjolske riječi lapis, a na hrvatskom jeziku znači olovka. Svoju karijeru započinje kada mu je otac dozvolio da završi njegovu sliku golubova nakon čega mu je predao sve svoje kistove i boje zadivljen slikom koja je nastala nakon Picassova slikanja. Upravo tako je njegov otac prestao slikati, a Picassu su se otvorila vrata umjetnosti koja nije zatvorio ni svojom smrću.

Sa šesnaest godina odlazi u Madrid na školovanje u tadašnju Kraljevsku akademiju. Tamo se upoznao s poznatim muzejom Prado te s djelima Diega Velázquezova, Francisca Goye i El Greca koji će kasnije poslužiti kao uzor za njegova djela.

Njegov početak studija u Madridu nije pokazao preveliki uspjeh, stoga slijedi njegova boemska faza u Barceloni. Nakon svih neuspjeha i lutanja, prvi puta se nalazi u Parizu 1900. godine u listopadu. Četiri godine kasnije preselio se te živio u Parizu.

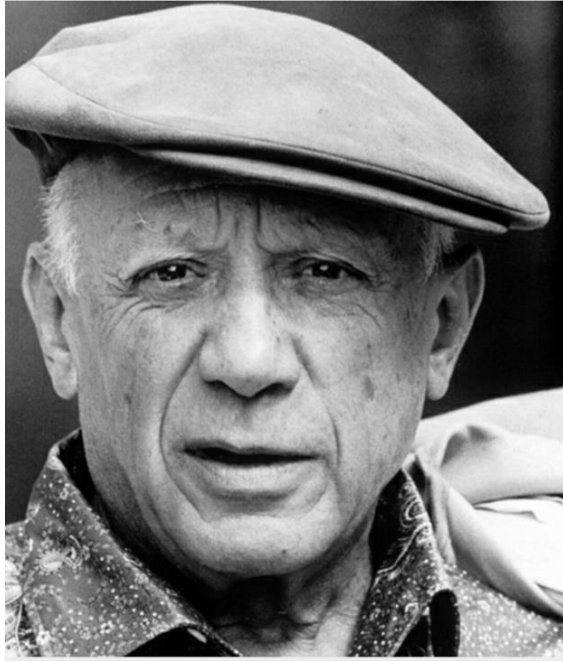
Na Picassovu umjetnost utjecala je i ljubav, stoga njegovu prvu djevojku i prvu veliku ljubav, Fernandu Oliver možemo smatrati zaslužnom za prelazak iz turbulentno plave

faze u ružičastu. U kasnijim 1930-im Picasso je nakon dugih promjena i umjetničkih uspjeha polako prestajao stvarati. Pod utjecajem socijalno-političkih događaja potenciran je nastanak njegove najpoznatije slike „Guernica“. To je djelo bila izravna reakcija na Španjolski građanski rat. Republikanci su izgubili rat te je Picasso ostatak života proveo u progonstvu iz rodne države. Tijekom Prvog svjetskog rata nastanio se u Rim gdje se prvi puta oženio za Olgu Khokhlova koja je bila otmjena plesačica i kćer slavnog carskog generala. Za vrijeme Drugog svjetskog rata bio je u Parizu koji je bio pod opsadom Nijemaca. Nakon okupacije Picasso je pristupio Komunističkoj partiji. Takva je situacija utjecala i na njegovo stvaralaštvo te su tada njegova djela bila isključivo politička.

Picasso je bio poznat također i po svojim brojnim ljubavnicama. Navodno je imao stotinu ljubavnica, a najpoznatije su dvije žene. Djevojka Marie Therese Walther bujna je plavuša koju je slikar upoznao 1927. godine kada je on imao 45, a ona samo 17 godina. Nekoliko godina njihova je veza bila tajna, toliko tajna da se Marie samo potajno ponekad pojavljivala u detaljima na Picassovim djelima. Do 1932. tajna je otkrivena, a slikom „Djevojka pred zrcalom“ Picasso je proslavio njezinu mladost. Marie mu je kasnije rodila i dijete.

U našim krajevima najpoznatija Picassova ljubavnica je Dora Maar. Upoznali su se 1936. godine, a razišli se 1943. godine. Puno ime Dore, Francuskinje hrvatskog porijekla, bilo je Hariette Theodore Markovich. Uz svoju burnu vezu s Picassom, ova njegova ljubavnica bila je iznimno talentirana slikarica i fotografkinja.

Njegov je ljubavni život bio ispunjen poput njegova opusa, stoga se nakon mnogobrojnih ljubavnih veza oženio po drugi puta. Drugi puta oženio se 1961. godine za Jacqueline Roque. Zatim počinje živjeti mirniji život, a umjetnička aktivnost može mu se pripisivati do samog kraja njegova života. Umro je u 92. godini života, 8. travnja 1973. u svojoj vili Notre Dame de Vie. Otkazalo mu je srce za vrijeme napada gripe. Iza sebe je ostavio mnoga djela i utjecaj na umjetnost koja i danas diše u djelima modernih umjetnika.

SI.8. Pablo Picasso (https://hr.wikipedia.org/wiki/Pablo_Picasso)

2.3.1. Picassove faze stvaralaštva i njegova najpoznatija djela

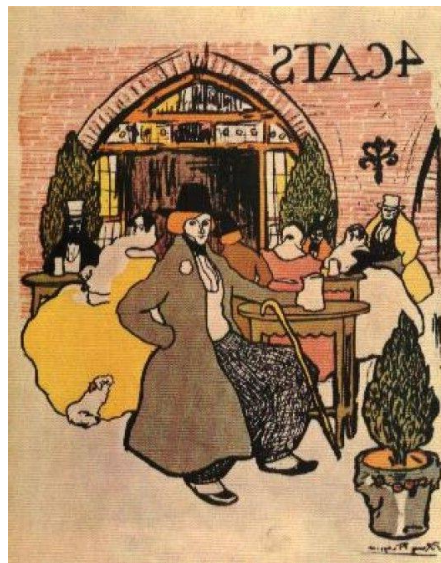
Picassov talent prepoznao je njegov otac vrlo rano te je Picasso već s petnaest godina imao svoj atelje. Njegov opus razvijao se u dvije faze te je s turbulentno plave (1901. – 1905.) prešao na zrelije ružičastu boju (1905.). 1907. godine napušta svoj stil te je inspiriran iberskom i afričkom skulpturom naslikao Gospođice iz Avignona (slika 9.)

SI.9. Gospođice iz Avignona (<https://pimeakronikka.blogspot.com/2018/02/pablo-picasso-ja-avignonin-naiset.html>)

U kasnoj mladenačkoj dobi Picasso se pobunio protiv akademskog stila koji se pojavio u umjetnosti, napustio je akademiju u Madridu te se u Barceloni posvetio boemskom životu. Picasso je postao zvijezda tog kulturnog stvaralaštva te je postavio svoju prvu izložbu u avangardnoj gostionici Els Quatre Gats. Iz te je faze stvaralaštva poznata njegova slika Jelovnik iz Els Quatre Gasta (slika 10.)

Picasso se zatim 1900. spremao za London. Iako je stigao samo do Pariza zadovoljio se te iskusio ono što u Barceloni nikada nije mogao pronaći, posebnu umjetničku atmosferu.

SI.10. Jelovnik iz Els Qautre Gasta (<https://www.pinterest.es/pin/460563499363808777/>)

Picassov prvi posjet Parizu bio je 1900. godine, no u njega se zaljubio tek godinu dana kasnije kada je skupio društvo umjetnika i sljedbenika i tako se odlučio 1904. preseliti u Pariz i tamo nastaviti svoju karijeru. Pariz tako postaje njegov dom iduća četiri desetljeća. U tom razdoblju njegova stvaralaštva nastaje slike Dijete s golubicom (slika 11.) koja je nastala po uzoru na Gauguina i Cezannea. Picasso se prvi puta našao s kistom u ruci kada mu je otac dopustio da sam nastavi slikati golubicu. Možda je upravo zato golubica tako osjećajna i dirljiva na slici koja ima važnu ulogu u Picassovoj fazi stvaralaštva u Parizu.

SI.11. Dijete s golubicom (<https://hr.stareyesforever.com/iskusstvo-i-razvlecheniya/55868-kartiny-pikasso-foto-s-nazvaniyami.html>)

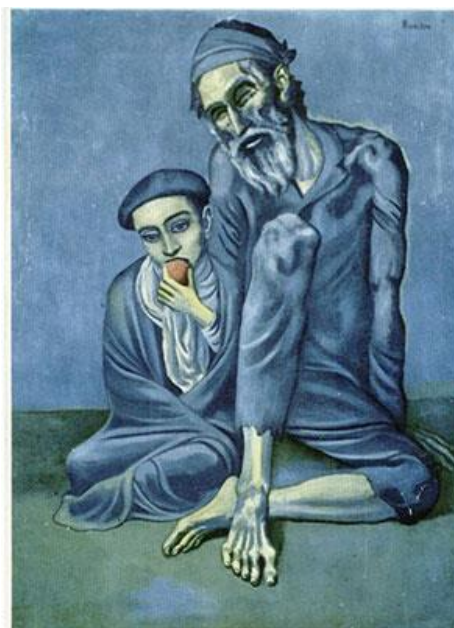
Već spomenuta plava faza Picassa nastupila je kada se vratio iz Španjolske u Pariz 1901. godine. Pjesnik Sabartés (slika 12.) ime je djela slikanog uljem na platnu koju ponekad nazivaju i Le Bock što znači pivo. Picasso je inzistirao da slika bude imenom vezana za osobu koja se na slici nalazi, a prikazuje pjesnika Sabartésa koji je sjedio u gostionici sve dok ga prijatelji nisu razveselili i napravili mu društvo. Poslije nekoliko dana Picasso je pjesniku pokazao sliku te mu je on potvrdio kako ona prikazuje spektar njegove usamljenosti. Upravo ta slika je prva iz njegovog plavog razdoblja kojeg karakteriziraju naravno plavi tonovi, ali i zaokupljenost patnjom i neimaštinom.

Sl.12. Pjesnik Sabartés (https://en.wikipedia.org/wiki/Jaime_Sabart%C3%A9s)

Na vrhuncu Picassova plavog razdoblja nalazi se slika Stari Židov s dječakom (slika 13.) iz 1903. godine. Slika iz plavog razdoblja prikazuje ljude koji su najčešće prosjaci, prostitutke kao i robijaše te ljude koji ističu da na zemlji nema poštenja i pravednog ugodnog mjesta za njih. Stari slijepi Židov je siromah i pripadnik izopćene rase te prikazuje patnju u kojoj se za vrijeme slikanja nalazio Picasso. Motiv sljepoće prikazuje se i na drugim slikama, a nagađa se da Picasso time prikazuje svjesnost kako njegov otac gubi vid.

SI.13. Stari Židov s dječakom (<https://www.jewishpress.com/sections/features/features-on-jewish-world/pablo-picasso-and-the-old-jew/2015/03/11/>)

Žena u bluzi (slika 14.) iz 1905. prijelazno je djelo iz plave u ružičastu fazu stvaralaštva. Picasso kombinira svoje plave tonove s ružičastima. Novi stil kako je već spomenuto najavila je pojava nove žene u njegovu životu.

SI.14. Žena u bluzi (<https://www.tate.org.uk/research/publications/tate-papers/28/picasso-girl-chemise>)

Picasso se nakon toga udaljava od svojih faza plave i ružičaste boje te prelazi na neutralnije tonove. Bio je svjestan da je njegova dotad najvažnija slika Gospođe iz Avignona prikazala izmjene te je započeo pobunu protiv cjelokupne naturalističke tradicije zapadne umjetnosti. Picasso je zatim 1909. godine otišao na odmor u Horta de Ebro gdje su ga ogoljeni krajolik i oskudno ožbukane seoske kuće potaknule da učini pomak u svom slikarskom svijetu. Vratio se doma u Pariz gdje je shvatio da je njegov prijatelj George Brak došao na sličnu zamisao. Nakon toga spojili su svoje ideje te započeli novi pravac apstraktne umjetnosti, kubizam.

Portret Ambroisea Vollarda (slika 15.) prikazuje trgovca umjetninama čiji je štićenik postao Picasso s devetnaest godina. Portret je specifičan za prvo razdoblje kubizma. Portret je naslikan prozračno, Picasso kao da se bojava bude li koristio više boja pokriven sam sjaj kubizma. Picasso je tako već kroz godinu dana počeo slikati portrete ljudi koji su potpuno iscjepkani na dijelove, no svejedno prepoznatljivi.

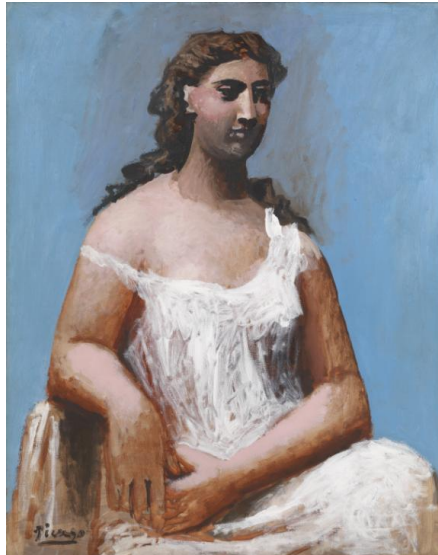
SI.15. Portret Ambroisea Vollarda (<https://www.pablocicasso.org/portrait-of-ambroise-vollard.jsp>)

Za vrijeme suradnje Braka i Picassa, kubizam je dosegao vrhunac svog postojanja te su slike postale potpuno neprepoznatljive. Slikari su mogli birati hoće li napraviti korak naprijed i zakoračiti u potpunu apstraktnu umjetnost ili će se vratiti u realan svijet. Izabrali su realnost te su u svoje potpuno neprepoznatljive slike vratili dašak realnosti. Primjerice Picasso je sliku koja na kubistički način prikazuje kavanski pribor dopunio prućem sjedalice stolca te je na komad platna utisnuo sliku i time izumio kolaž.

Od 1921. godine financijski problemi Picassu više nisu bili poznati. Bio je slavan, istodobno je stvarao kubističke slike kao i tradicionalnija djela. Zatim je odlučio uvesti i novi neoklasicistički stil. Oblikovao je likove kao da su antički kipovi s iznimno masivnim i krupnim udovima. Jedno takvo djelo je Seoski ples.

Žena koja sjedi iz 1923. godine isto tako je jedno od Picassovih remek-djela iz neoklasicističkog razdoblja. Likovi koje je Picasso tada slikao nisu ni približno sličili na kubizam kao ni na nijedan drugi umjetnički stil. Slikao je likove s proporcijama divova s neizraženim zglobovima udova, ruku i stopala. Takvi su likovi bili na rubu da postanu karikature. Jedna od njih je Žena koja sjedi (slika 16.) u jednostavnoj ženskoj košulji te je bezvremena, a ujedno i nepogrešivo dobar proizvod modernog doba.

SI.16. Žena koja sjedi (<https://www.tate.org.uk/art/artworks/picasso-seated-woman-in-a-chemise-n04719>)

Paul kao Harlekin (slika 17.) prikazuje Paula, Picassova prva sina. Rodio se u veljači 1921. godine. Slika je naslikana toliko precizno i detaljno da se ne može posumnjati da dječak nije izgledao točno onako kako je prikazano na slici.

SI.17. Paul kao Harlekin (<https://www.hkv.hr/hrvatski-tjednik/14964-a-glibota-piccasova-izlozba-bez-remek-djela.html>)

Na djelu Minotaur nastalom 1933. godine Picasso je pokazao sposobnost kombiniranja materijala kao što su karton, ubrusi i folija. U grčkoj mitologiji Minotaur je čudovište, s glavom bika i tijelom čovjeka. Minotaur se često pojavljuje u njegovim djelima kao strašan lik sposoban za ubijanje. Fotografija ovog djela Minotaur upotrijebljena je kao naslovna stranica časopisa Minotaur.

SI.18. Minotaur (<https://www.wikiart.org/en/pablo-picasso/model-for-the-cover-of-minotaur-1933>)

Picasso je ostao u gradiću Royanu dok Nijemci nisu napali Francusku, onda se 1940. vratio u Pariz iako je imao ponude za otići u inozemstvo.

Picassov buran i osjećajan život nastavlja se i u njegovoj starosti. Françoise Gilot ostavila ga je 1953. godine i uzela sa sobom njihovo dvoje djece. Nedugo nakon sreo je Jacqueline Roque te su zajedno otišli živjeti u La Californije. Sljedeće godine Picasso je napravio na stotine njezinih portreta s energičnim crtama njezina lica i crne kose.

Picasso je 1957. naslikao seriju Cannesa kroz prozor svojeg ateljea. Na tim slikama golubovi su skupljeni u gnijezdima te su glavni motivi more i nebo. Picasso je u tom razdoblju svoje karijere odmjeravao snage s velikim umjetnicima iz prošlosti te se isto tako sjećao svojeg početka u kojemu je glavni motiv bio golub.

SI.19. Golubovi, Cannes (<https://www.prints.co.nz/page/fine-art/PROD/9354>)

Autobiografski element uvijek je bio prisutan u Picassovoj umjetnosti te je služio kao zrcalo njegovih osjećaja i fantazija. Picasso je bio uvjeren da su umjetnička i spolna moć međusobno povezane. Umjetnik sa štafelajem je slika iz 1965. za koju se može reći da prikazuje slabljenje Picassove spolne moći. Za njega ćemo teško reći da je stario dostojanstveno, posljednji autoportret naslikan je 1973. godine, godinu dana prije smrti. Slika prikazuje osuđena čovjeka kojeg ne mogu utješiti veliki životni uspjesi.

Iako je tako neutješno umro, iza sebe je ostavio oko 13500 slika, 10000 grafika i otisaka kao i 34000 ilustracija za knjige i 300 skulptura.

2.4. Računalna grafika

Riječ grafika (graphics) asocira nas na vizualnu prezentaciju na nekoj površini, primjer toga su fotografije, crteži i grafikoni. Grafika obično kombinira tekst, ilustraciju i boju. Riječ računalo (computer) označava stroj s ulogom manipuliranja podacima uz pomoć programa.

Računalna grafika (computer graphics) obuhvaća stvaranje, pohranu i uporabu objekta putem računala. Računalna grafika je ujedno i polje vizualne umjetnosti u kojoj korisnik može generirati slike te ih vizualno mijenjati.

Računalna grafika ima svoju povijest, kako je čovjek napredovao sa svojim znanjem i mogućnostima te u korak s napretkom tehnologije, razvijala se i računalna grafika koja danas korisniku nudi bezbroj mogućnosti koje vizualno mogu promijeniti sliku i dati joj potpuno novi duh. Jedan od najznačajnijih pothvata u povijesti računalne grafike je Whirlwind I koji je prvi put demonstriran 1951., a sam projekt ugašen je 1983. godine. To računalo je generiralo i prikazivalo pozicije aviona na konzoli. John Backus, vlasnik tog projekta, predložio je izradu Fortran jezika s principom rada oko ideje da se numeričke formule u programskog jeziku pretvore u strojni jezik koji će računalo razumjeti. Jezik su usavršili, a on se vrlo brzo rasprostranio i imao utjecaj na mnoge upravo zbog toga što je bio besplatan. U to vrijeme digitalna umjetnost postala je iznimno popularna stoga možemo reći da tada počinje „digitalno doba“. Ulaskom u osamdesete, računalna grafika sve više ulazi u svakodnevnu primjenu. Tada su se prvi puta počele otvarati komercijalne kompanije koje rade računalnu grafiku za televiziju.

Jedna od značajnijih tvrtki koja je nastala 1982. je Autodesk, Ona je osnovala AutoCAD, program koji su nadograđivali s paketima za animaciju AutoFlix. Danas ta firma uz pomoć svojih programa i stručnog tima posjeduje veliki dio tržišta. Nakon toga, napredak je iz dana u dan bio vidljiv te je zadnjih deset godina došao do svog vrhunca. Industrija se toliko brzo razvija da je novih inovacija bezbroj, a različite firme s različitim ciljevima bave se grafičkim dizajnom i pretvaraju naš stvaran život u računalnu iluziju u koju na trenutak svatko može povjerovati. Upravo zato računalna grafika i periferni uređaji kao što su digitalni fotoaparati, skeneri, printeri i ploteri razvili su se do te mjere da su narušili vrijednost klasičnog filma kao medija. Rasterska i vektorska grafika plod su takve grafike, a grafički model može biti i kombinacija njih dvoje te je onda hibridni grafički model.

Rasterski grafički prikaz temelji se na prikazu pixela to jest slikovnih elemenata. Pixel je geometrijski lik točno određena oblika i površine. Pogrešno bi bilo pixel poistovjetiti s definicijom geometrijske točke. Rasporedom pixela u slikovnoj grafici definiran je raster, položaj svakog od tih pixela definiran je brojem stupca i retka u kojem se nalazi. Osim samog položaja pixela, bitan je i njegov sadržaj. U najjednostavnijem slučaju raster s dvije boje može imati sadržaj „0“ ili „1“. Kvalitetan raster koji prikazuje sliku mora sadržavati milijune pixela, a svaki se taj pixel može tretirati što ne mijenja sadržaj drugih pixela. Upravo je zato omogućeno upravljati sadržajem do najmanjih detalja

kako bi se sliku dovelo do savršenstva. Rastersku sliku možemo zapisati na više načina, a najpoznatiji su:

JPEG – Joint Photographic Expert Group, slikovni format koji nije ograničen brojem boja

GIF – CompuServe Graphic Interchange Format, format koji je neslužbeni standard za sve slike koje se koriste za izradu WWW stranica

TIFF – Tagged Image File Format, standardni je slikovni format koji je definiran neovisno od sklopovlja i grafički korisničkih sustava

BMP – Windows Bitmap, standardni format zapisa u okruženju Windows operacijskog sustava

Vektorska grafika definira grafičke prikaze korištenjem linija. Svaka takva linija, bila ona pravilna ili nepravilna, definirana je položajem krajnje i početne točke na koordinatnom sustavu. Upravo zato ako niz točaka spojimo linijama nastaje prikaz nekog objekta. Vektorski grafički prikaz na izgled se čini jednostavniji od rasterskog jer se radi o linijama za koje se smatra da ih je teže kontrolirati od pixela, no vektorski grafički prikaz može biti vrlo složen i zahtjevan. Vektorski grafički prikaz koristi se i za trodimenzionalni prikaz, iako i na dvodimenzionalnom ne djeluje na kvalitetu.

Formati zapisa koji se najviše koriste su:

DXF – Data Exchange Format, program koji je definiran kao opće prihvaćen za standardnu svakodnevnu razmjenu podataka

DWG – drawing file, program s istim elementima kao i DXF

DGN – design file, format prilagođen radu na Microstation platformi

2.4.1. Photoshop

Napretkom tehnologije pomakle su se granice mogućnosti koje računala pružaju, upravo se tako i umjetnicima otvorio novi pogled na računalo i njegove mogućnosti. Računala imaju veliku primjenu u pohrani i obradi slika. Web je zbog toga ne zamisliv bez slikovnog sadržaja, slike koje se prezentiraju na Web-u potrebno je obraditi i pohraniti u formatu koji je prihvatljiv i kasnije jednostavan za korištenje.

Jedan takav alat koji pomaže za jednostavnije korištenje interneta i računala, a ujedno i obogaćuje mogućnosti manipuliranja sa slikom je photoshop. Photoshop je skraćenica od Adobe Photoshop programa kojeg je izmislila firma Adobe System. Photoshop je softvare namijenjen za rastersko obrađivanje digitalnih fotografija. Trenutno je photoshop vodeća inačica za uređivanje slika te je svjetski poznata, a njome se služe ljudi svih zanimanja kao i svih uzrasta u vrlo različite svrhe.

Prva verzija ovog alata izašla je u veljači 1990. godine i to posebno na Mac Os platformi, dok su ostali korisnici dobili pristup programu tek u studenom 1993. godine. Sam alat je napredovao do te mjere da se u proteklih nekoliko godina koristi izraz fotošopiranja za sve slike koje su uređene i iskrivljene stvarnosti ili izvornog podrijetla. Photoshop je jedan od boljih programa za obradu, izradu i optimizaciju rasterskih slika. Photoshop se dakle služi prikazivanjem slike pomoću pixela, a ne linija što omogućava izmjenu svakog pojedinačnog pixela bez da promjena utječe na okolne pixele.

Photoshop datoteke imaju uobičajen nastavak .psd, a označava ime za kraticu Photoshop Document. Takav dokument pohranjuje sliku s većinom opcija koje se mogu primijeniti na fotografiji. To je u suprotnosti s mnogim drugim oblicima spremanja fotografija kao što su GIF i JPEG oblici. Iako je sam program namijenjen uređivanju slika, posljednja verzija programa prihvaća i video, audio kao i 3D formate. Zadnja takva verzija izašla je 2010. godine.

Većinom se program koristi za retuširanje i manipuliranje sa slikom, no nekada može poslužiti i kao način za izradu fotografija. Treba imati na umu da ponekad nije dovoljno koristiti samo jedan alat već više njih.

Radni prostor Adobe Photoshopa sastoji se od trake glavnog menija na kojoj se nalazi većina naredbi kao i kod većine Windowsovih alata. Nadalje postoji prozor dokumenata koji prikazuje sve otvorene dokumente te alatni okvir koji se obično nalazi na lijevoj strani i sadrži najveći broj alata koji može pomoći pri manipulaciji s fotografijom. Na vrhu se nalaze alati za odabir koji korisnicima omogućavaju da odaberu okvir, laso ili čarobni štapić. U grupi alata za crtanje nalaze se četkica, olovka i pečati. Naravno postoji posebna rubrika koja se bavi uređivanjem oblika i teksta.

Obrada digitalne slike je postupak u kojem se mijenjaju detalji na nekoj digitalnoj fotografiji. Za tu svrhu koriste se vektorski i rasterski programi zbog već objašnjene razlike između ta dva tipa digitalnih slika. Postoji niz grafičkih programa, neki od njih

uređuju samo površnu slike te ne ulaze previše u vizualne detalje, dok s druge strane postoje programi koji ulaze i u one najmanje detalje i djeluju na njih. Slikama se u takvim alatima može mijenjati ne samo sadržaj već i veličina kako bi se s njom mogli lakše koristiti i slati je ostalim korisnicima.

Jedna od važnijih osobina svakog grafičkog programa su slojevi. Program može imati neograničen broj slojeva od kojih se sačinjava cjelina, odnosno fotografija. Grafički program može sakriti jedan od tih slojeva slike kao i promijeniti samo jednog da ne utječe na drugi ili spojiti dva u jedan. To je vrlo bitno jer se na takav način može utjecati na sliku bez da se uništi njezina izvornost. Također je moguće isprobavanje raznih efekata bez uništavanja slike.

Osim toga program nudi i mogućnost da se jedan dio slike ukloni te postane samostalna slika. Pomoću te tehnike se poboljšava kompozicija slike. Isto tako moguće je ukloniti neželjeni dio slike potpuno neprimjetno te se na slici kasnije nikada ne bi primijetilo da je tamo nekada postojao neki objekt. Ujedno program osim brisanja predmeta omogućava da se predmetu promijeni boja.

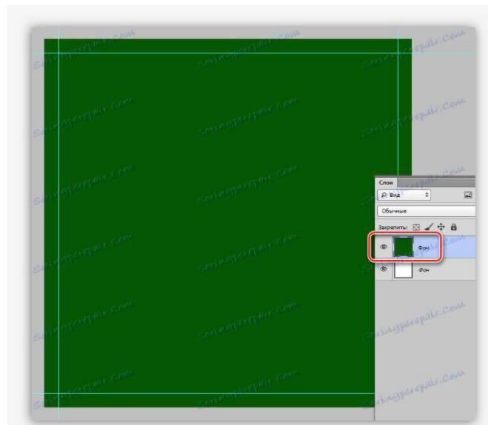
2.4.1.1. Photoshop kao alat za izradu uzoraka

Uzorci ili obrasci u Photoshopu su dijelovi slika dizajnirani za ispunjavanje slojeva kontinuiranih ponavljanjem pozadine. Također je moguće popuniti maske i odabrana područja. Fragment se automatski klonira na obje koordinirane osi sve dok se potpuno ne zamijeni element kojemu je opcija primijenjena. Obrasci ili uzorci se najčešće koriste kao pozadina. Alat za izradu uzoraka štedi vrijeme i trud.

Pomoću ove funkcije moguće je ispuniti prazan ili pozadinski sloj s uzorkom kao i odabranim područjem te kruto popuniti sloj. Osim toga moguće je prema zadanim postavkama standardno skupiti uzorke koje možete vidjeti u postavkama ispune i stilova. Uz pomoć iskustava i znanja drugih ljudi koja se mogu koristiti, u mreži postoje mnoge web stranice s prilagođenim oblicima, četkama i uzorcima. Nakon preuzimanja uzoraka koje korisnik želi odabrati dobiva se arhiva koja sadrži jednu ili više datoteka s proširenjem PAT.

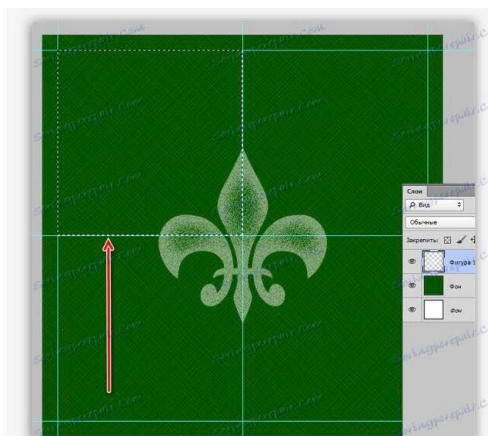
Osim korištenja tuđih uzoraka i ideja, korisnik može sam izraditi uzorke. Proces stvaranja teksture je kreativan i zanimljiv. Pri odabiru veličine dokumenta bira se

kvadratni oblik te se postavljaju određene dimenzije kako bi se dobio kvadrat. Prilikom izrade uzorka neophodno je znati da se pri primjeni efekta i primjeni filtera mogu pojaviti pruge koje su najčešće svijetle ili tamne boje na granicama platna. Da bi se to izbjeglo potrebno je proširiti platno. Korisnik mora znati otvoriti svoje platno te ograničiti vodilice na platnu sa svih strana. Zatim se na veličini platna odabire pixel na dimenziji širine i visine. Zatim se izrađuje novi sloj za koji se može izabrati boja ne vezana za prošli sloj (slika 20.).

SI.20. Boja novog sloja (<https://hr.soringcrepair.com/how-create-pattern-in-photoshop/>)

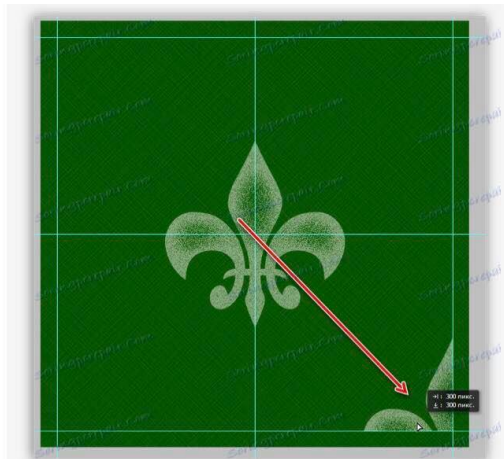
Tom sloju korisnik može odabrati teksturu te odrediti središte platna. Na odabranu boju sloja mogu se stavljati oblici i uzorci po želji korisnika. Oblicima i uzorcima moguće je manipulirati s bojom kao i prozirnosti i uzorcima (slika 21.).

SI.21. Uzorak na podlozi (<https://hr.soringcrepair.com/how-create-pattern-in-photoshop/>)

Uzorak se može kopirati u cijelosti ili kopirati samo djelomično te staviti bilo di na ostatak praznog prostora na sloju (slika 22.).

SI.22. Djelomično kopiranje uzoraka (<https://hr.soringpcrepair.com/how-create-pattern-in-photoshop/>)

Napravljeni uzorci mogu se spremati i sačuvati za naknadno korištenje kao i slati na daljnju uporabu ostalim korisnicima. Samostalna izrada uzoraka u programu omogućava uređivanje i dekonstrukciju postojećih fotografija ili stvaranje potpuno novih slika koje se kasnije mogu dodatno uređivati i koristiti.

2.5. Dekonstrukcija

Dekonstruktivizam se naziva filozofski koncept interdisciplinarnе znanstvene teorije te smjer u umjetnosti. Kao filozofski koncept javio se 1972. godine, a povezan je za rad Jacquesa Derrida. On je pojam dekonstrukcije koristio i pet godina ranije, no 1976. godine preveo je njemački izraz Destruktion. Nije želio da to bude destrukcija te je zato pojam ostao dekonstrukcija kakav se koristi i danas. Njegov rad uspoređen je s postmodernom filozofijom. Sam pojam naknadno otkriva predmetne nedosljednosti i pogreške koje posjeduje. Na takav način pokazuje se da nema objektivnih stajališta, te dosadašnja ostvarenja mogu biti rastavljena, ponovljena i reinterpetirana. Dekonstrukcija se javlja u literaturi, medijima, arhitekturi i modi. Ona ne treba biti univerzalna već fleksibilna forma. Dekonstrukcija zapravo uvijek prikazuje kritičku analizu izvornog i temeljnog iz razloga jer nastaje kao odgovor na prvotni predmet dekonstrukcije.

„Sanjam o slici koja bi bila automatsko pismo jedinstvenosti svijeta – onako kakvo su sanjali ikonoklasti u poznatoj bizantskoj kontroverzi. Oni su autentičnom slikom smatrali samo onu u kojoj je neposredno bilo prisutno božanstvo poput rupca sa Svetim

licem... Sam svijet bi se stvarao kao radikalna iluzija, kao čist trag, bez ikakve simulacije..." (Jean Baudrillard, Nasilje počinjeno slici).

„U središtu novog pristupa fenomenu vizualnosti kao temeljne oznake za doba medijske prisutnosti nalazi se pojam slike“ (Žarko Paić). Iako je jasno određena mediologija kao jedna od pomoćnih post znanosti koja spaja povijest, umjetnost, filozofiju, sociologiju i ostale kulturalne znanosti još je od tradicionalnog pojma slike otvoreno pitanje postaje li slika nakon dekonstrukcije slika ili nešto drukčije. Glavno pitanje zapravo nije postaje li ta slika nešto drugo, već mijenja li se njena realnost.

Neke odgovore daje nam imanentna logika slika: iconic turn. U xx. stoljeću njemački povjesničar umjetnosti Gottfried Boehm u eseju Povratak slika postavio je i prikazao promijenjen status slike. Slika u toj teoriji ne može više biti logička i jezična struktura. Takav slikovni zaokret do XIX. stoljeća događa se posvuda u svijetu vizualnih umjetnosti, a naziva se iconic turn. O samom tom projektu i njegovim implikacijama za pojam slike može se reći kako nadilaze granice filozofije i umjetnosti stvarajući potpuno novi duh istih znanosti. Sliku se pomoću tog zaokreta oslobađa od okova svoje povijesti. Na takav način sliku se vraća na njezino zapravo nikad utvrđeno mjesto. Boehm je tom teorijom želio slici vratiti njezinu realnost i pokriti višak imaginarnog koje se danas zbog medijalizacije često susreće na slikama i u umjetnosti. Na takav je način ušao u povijest i dubinu slike te povezoao više znanosti i pojačao vrijednost, na izgled, obične slike.

Drugu teoriju postavio je Hans Belting koji također polazi od nužnosti transdisciplinarnog pristupa fenomenu slika u suvremeno doba. Nova znanstvena disciplina proučava povijest slike prije i nakon ulaska u umjetnost. Kao i Boehm, Belting tvrdi da nastankom nove znanosti, znanost o slici ne može biti pomoćna znanost povijesti umjetnosti. Razlika u njihovu shvaćanju je ta da Boehm polazi od teorije u kojoj sliku shvaća kao prevladavajuća forma umjetničke slike u povijesnom gibanju do medijski strukturirane slike svijeta, dok Belting polazi od proširenog pojma slike. Za njega je slika oznaka koja spaja društvenu i tjelesnu prirodu čovjeka te je jedinstvo sadržaja i medija. Takva slika u proširenom značenju pripada novim medijima koji su fotografija, film, video, televizija i Internet. Nadalje ona su prostori slikovnosti koji nadilaze tradicionalni pojam umjetnosti i događaju se u „svijetu života“. Slike isto tako

onda pripadaju slikama koje su puno starije od europskih i van europskih kultura. Belting nudi u svojoj antropologiji slike, pojam utjelovljenja slike putem medija.

Treću teorije iznio je Klaus Sachs-Hombach, filozof i teoretičar vizualnih umjetnosti. Slika je za njega vezana za opažane znakove te se njome sporazumijevamo na osobit način. Slika zato označava i ukazuje na nešto drugo izvan sebe u materijalnom aspektu. Fiksne forme takve komunikacije koje su neovisne od tijela su slika i film. Za takvu komunikaciju potrebno je poznavati jezik pomoću kojeg se prenosi informacija bilo to slikovni ili tekstualni jezik. On u svojoj teoriji tijelo shvaća samo kao mediji pomoću kojeg se prenose informacije i dolazi do komunikacije između više tijela. Takvo tijelo naravno posjeduje mimike i geste koje su u teoriji ispod slike jer se smatra da se tek povremeno pojavljuju kako bi pojačale sadržaj. Za takvu je teoriju onda važno razumjeti generiranje nove realnosti koju slika pretpostavlja i istodobno stvara svojom prisutnošću te preobrazbu slike kao informacije u komunikativni mediji vizualnosti.

2.6. Digitalni tisak

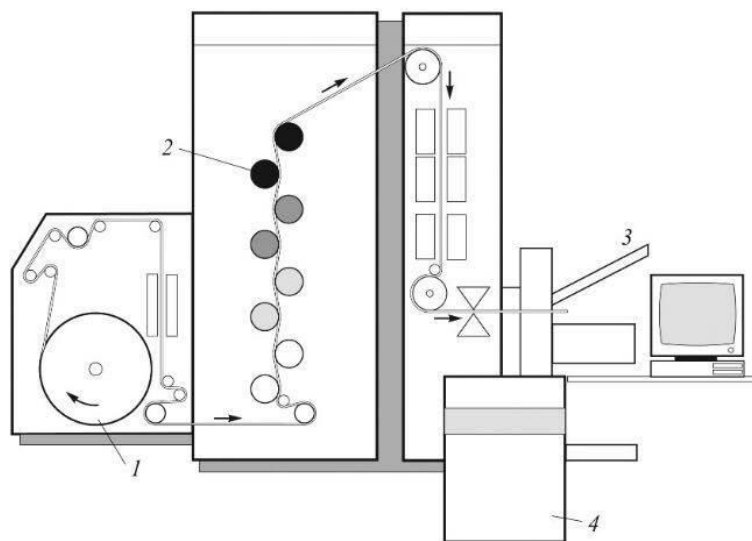
Digitalni tisak je vrsta tiskarske tehnike kojom se informacija kao što su tekst i slika grafički obrađuje i priprema s pomoću električnog računala u digitalnom obliku. Najčešće u latentnoj, nematerijalnoj formi, dok se tisak ostvaruje bez materijalnih prijenosa informacija kao što su film i tiskovna forma. Pomoću električnog računala unose se i upisuju informacije te je moguće oblikovati tekst i obraditi snimani slikovni materijal. Takav materijal mogu biti crteži, ali i fotografije. Po takvom principu radi i skener. Odvajaju se i korigiraju boje dok se integracija i prijelom teksta slika u kompletnu stranicu vrši izravno uključivanjem tako obrađenih informacija u tisak. Tiska se na papir, foliju ili bilo kakvu drugu prikladnu tiskovnu podlogu kojom računalo može izravno upravljati. Osim većih formata tiskovnih podloga, moguće je tiskati i na manje formate laserskim pisačem povezanim s računalom. Kod većih formata radi se pomoću digitalnog tiskarskog stroja.

Prvi takav digitalni tiskarski stroj predstavljen je 1991. godine u Belgiji. Do danas je takva tehnika napredovala, a napretkom znanosti i tehnologije napredovali su i digitalni pisari te danas poznajemo više usavršenih izvedbi. Na samom početku grafička obrada vršila se pomoću posebnog uređaja nazvanog RIP kao kratica od engleskog Raster

Image Processor. On je definirao mjesto na kojima će se otisak nalaziti te na kojemu će se mjestu nalaziti zacrnjenje ili boja.

Uređaj zadužen za digitalni tisak sastoji se od jedne ili više tiskovnih jedinica, takve jedinice rade većinom na načelima elektrofotografije. Po načelu elektrofotografije radi fotokopiranje. Postupak kojim se uz pomoć fotokopirnog stroja izrađuje razmjerno manji broj fotokopija grafičkog predloška. Valjak oslojen fotovodljivim poluvodičkim materijalom nabija se elektrostatičkim elektricitetom. Računalom za to vrijeme upravlja laserski snop koji neutralizira naboj na točno određenim mjestima i stvara latentnu sliku. Na preostalim nabijenim mjestima prihvaća se boja koja potječe od suhog ili tekućeg tonera. Sliku se najčešće prenosi na podlogu direktno, rjeđe je to indirektno. Osim jednobojnog tiska, postoji i četverbojni tisak ili višebojni tisak koji se postiže prelaskom kroz niz od četiriju tiskovnih jedinica. Nakon izlaska iz tiskovnih jedinica papir prolazi kroz beskontaktni grijač za zataljivanje boje. Digitalni tisak uklonio je sve nepotrebne faze analognog karaktera te je rad bitno pojednostavljen i ubrzan. Osim što digitalni tisak nudi mogućnost brzog tiskanja, tisak se može tiskati ponovo naknadno, a u tisak se vrlo lako mogu unijeti korekcije.

Digitalni tiskarski stroj (slika 23.) sastoji se od koluta s papirnom trakom koji je na slici označen brojem 1. Zatim tiskovnim jedinicama označenim brojem 2, Izlaz otisaka pod broj 3 te ekran za nadzor i upravljanje procesom pod broj 4.

SI.23. Digitalni tiskarski stroj (<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=15060>)

2.6.1. Boje za digitalni tisak

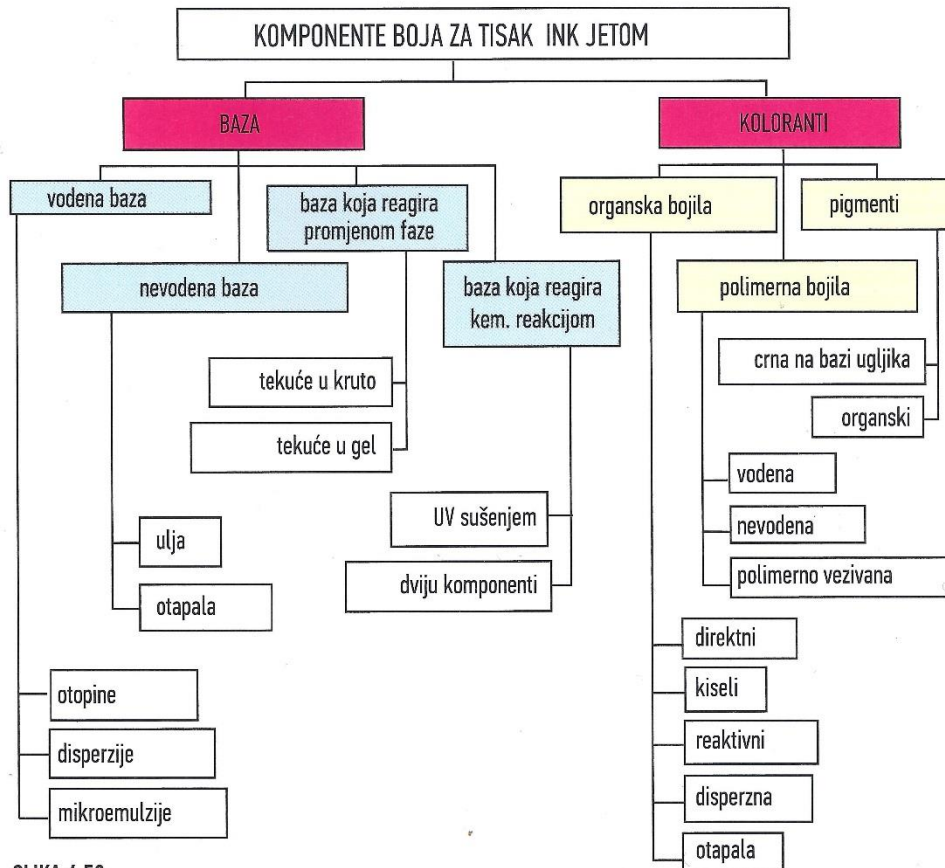
Mnoge znanstvene spoznaje prethodile su suvremenom sustavu za inkjet. Najbitniji se zapravo proces u kojem se u točno određeno vrijeme kapljica bojila izbacuje kroz mali otvor i usmjerena je na točno određeno mjesto. Lord Rayleigh je prvi opisao takav proces i time stvorio temelj tekućeg inkjeta. Njegovu teoriju rasipanja kapljica u točno određeno vrijeme prvi je u praksu preveo Clavis Siemens 1951. godine. Radi se o Mimgogralu, prvom komercijalnom inkjetu. Tim doktora Sweeta na Sveučilištu u Stanfordu bavio se problematikom rasipanja boje u kapljice. Uz pomoć elektromagnetskih valova došli su do zaključka da su elektromagnetski valovi na otvoru mlaza tekućine iznimno važni. Tako je došlo do zaključka da će nabijene kapljice prilikom prolaza kroz električno polje skrenuti. Sljedeći korak za razvoj inkjeta bio je vezan za razvoj računala. Vodeća informatička tvrtka početkom 70-ih objavila je program pomoću kojeg su se ispisivali podaci s računala. Unaprijeđena kontinuirana tehnologija stvorila je prvi pisac IBM firme za inkjet ispit teksta.

Zatim se razvija novi način kontinuiranog inkjeta u kojem dolazi do modulacijskog protoka. Kod takvog ispisivanja posvećena je pažnja na svaki pixel te se određuje točno zadana količina i položaj kapljice boja. Kako se razvijao kontinuirani inkjet, paralelno s tim razvio se i novi način špricanja. Riječ je o principu u kojem se generira točno određeni broj kapljica što znači da se to može odnositi i na samo jednu kap. Takav princip više ne zahtijeva nabijanje kapljica, cijeli proces skretanja i nesigurnost hoće li se kapljica naći na određenom mjestu. Takav princip naziva se kapanje na zahtjev. Iako se nedugo nakon pokazalo i kako je taj način nesiguran i nepouzdan jer dolazi do začepljena mlaznica i neujednačenosti kvalitete slike. Zbog toga se princip injekt razvoja morao nastaviti.

S obzirom na to da je svaki detalj od iznimne važnosti kao što je tada bio proces kapanja i trenutak u kojem će kapljica pasti, upravo je iznimno važno koje će se komponente boja koristiti.

Komponente boja za tisak inkjetom dijele se osnovno na bazu i bojila. Baza može biti vodena i nevodena. Vodene baze su otopine, disperzije i mikroemulzije. Nevodnim bazama smatraju se ulja i otapala koja nisu topljiva u vodi. Baze mogu reagirati s promjenom faze te su to promjene iz tekućeg u kruto i tekuće u gel. Neke baze reagiraju kemijskom reakcijom pa na tih tako djeluje UV sušenje ili kombinacija dviju

komponenti. Bojila mogu biti organska pa se onda radi o direktnim, kiselinama, reaktivnim, disperznim te otapalima. Polimerne boje su slično kao baze: vodene, nevodene te polimerno vezivne. Pigmenti su treća podskupina glavne podjele komponenata boja inkjet te su to crna na bazi ugljika i organska. [6]

SLIKA 6.53.
Opća podjela boje u inkjetu po sastavu

SI.24. Komponente boja za tisak inkjetom (fotografija stranice knjige Osnove digitalnog tiska autora Igora Majnarića)

3. PRAKTIČNA IZVEDBA

Projekt, čija je izvedba opisana u ovom radu, potaknut je bezvremenskom popularnošću poznatog slikara Pabla Picassa čija revolucionarna djela i dan danas intrigiraju ljubitelje umjetnosti. Njegov je stil poslužio kao inspiracija za seriju radova koji bi svoju primjenu trebali pronaći u dekoraciji prostora kao slike otisnute na tkanini.

Digitalni otisak na tkaninu u svrhu ukrašavanja interijera u današnje vrijeme smatra se vrlo popularnim i označava svojevrsnu revoluciju kada je riječ o dizajnu domova. Osim vrhunske kvalitete otiska i dekorativne funkcije, takva vrsta umjetnosti svoju popularnost može zahvaliti i jednostavnosti izvedbe, pristupačnim cijenama te mogućnosti neograničenog broja dupliciranja istog motiva. Zbog navedenih razloga takve se slike vrlo često mogu pronaći u ponudi trgovina specijaliziranih za uređenje domova (npr. Ikea, Jysk, Nama i sl.), zbog čega je lako pretpostaviti da bi i spomenuta kolekcija vrlo brzo mogla zaslužiti mjesto na njihovim policama, kao i na zidovima potencijalnih kupaca.

3.1. Idejna razrada

Seriya obuhvaća deset radova nastalih dekonstrukcijom originalnih Picassovih djela korištenjem Photoshopa kao jednog od najpopularnijih kompjuterskih alata današnjice. Photoshop omogućuje dodatno deformiranje već kaotičnih linija karakterističnih za Picassa kao najpoznatijeg predstavnika kubizma kako bi se dodatno naglasila njegova forma u novom i nešto drugačijem stilu koji se očituje u svakome od djela iz opisane kolekcije. Osim posebnosti stila, dobivena djela iz kolekcije povezana su i specifičnom paletom boja netipičnih za stvaralaštvo Picassa koje su doprinijele ciljanom odstupanju od originalnih djela u svrhu individualnosti i uklapanja u moderno vrijeme. U nastavku ovog rada pobliže je opisan postupak nastajanja jednoga od djela iz kolekcije.

3.2. Postupak izvedbe kolekcije

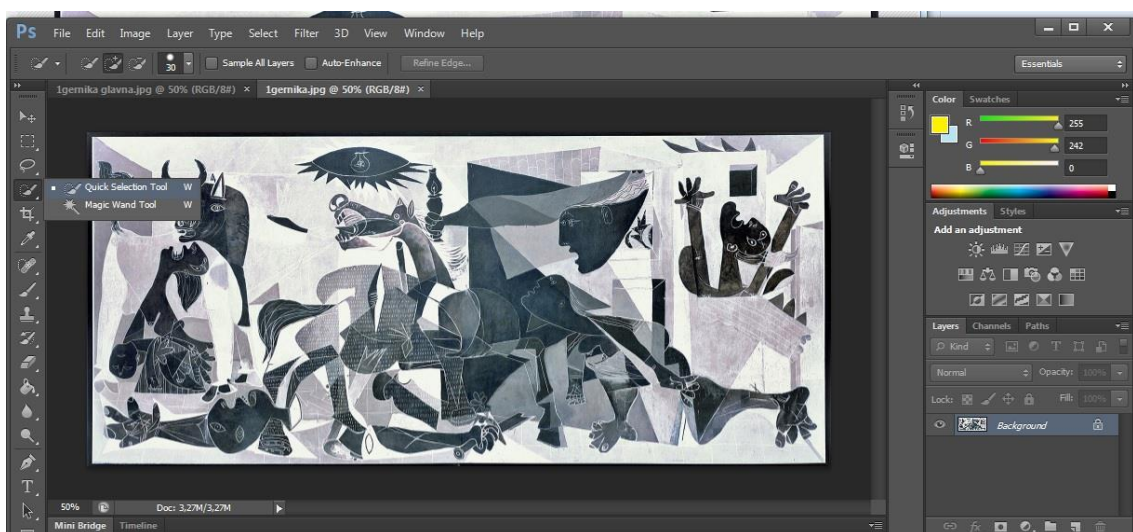
Prvo djelo koje je obrađeno ovim postupkom je „Guernica“ (slika 25.), jedno od najpoznatijih Picassovih djela, nastalo 1937. godine, inspirirano događajem iz Španjolskog građanskog rata. Upravo zahvaljujući popularnosti ovog djela, ali i

veličanstvenom izgledu, njegova će dekonstrukcija biti opisana u ovom radu te konačno izvedena digitalnim otiskom na tkaninu.

SI.25. Pablo Picasso, Guernica (https://www.moma.org/explore/inside_out/2016/09/07/original-stretcher-for-picassos-guernica-rediscovered-in-moma-storage/)

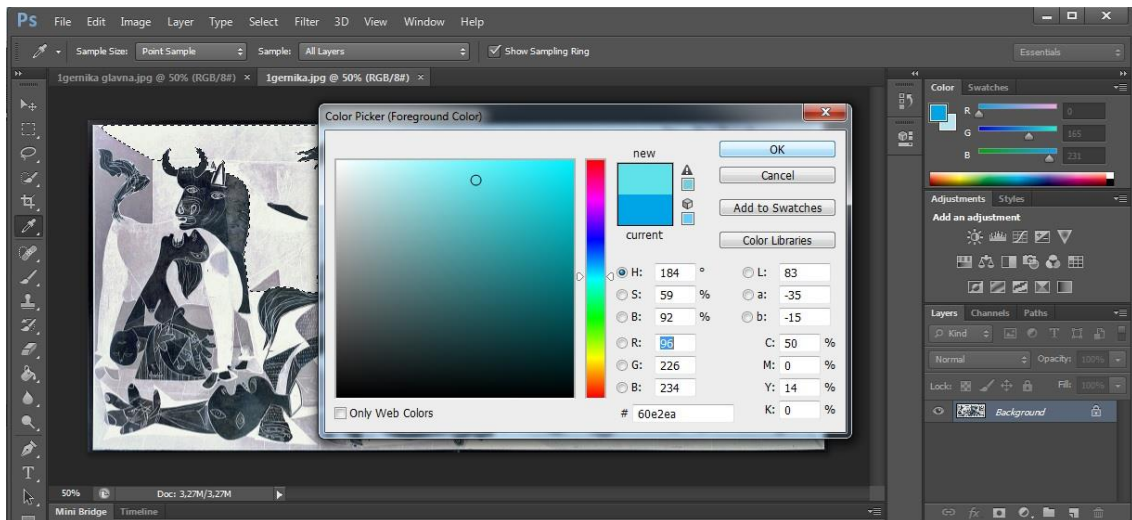
Prvi korak u kreiranju prvog djela iz kolekcije bio je unos fotografije Picassovog djela u program namijenjen grafičkom dizajnu i obradi fotografija. U tu je svrhu korišten Photoshop. Prva promjena koja je napravljena na fotografiji originalnog djela je invert funkcija kojom su tamni tonovi prebačeni u svijetle i obrnuto, a zatim je su podešene boje i svjetlina. Na taj način dobivena je bijela pozadina kojoj će biti dodane nove boje. Nakon što su dobivene odgovarajuće vrijednosti, na slici je započet postupak odabira dijela kojemu će boja biti promijenjena (slika 26.).

SI.26. Odabir „quick selection“ alata nakon prilagodbe boja originalnog djela

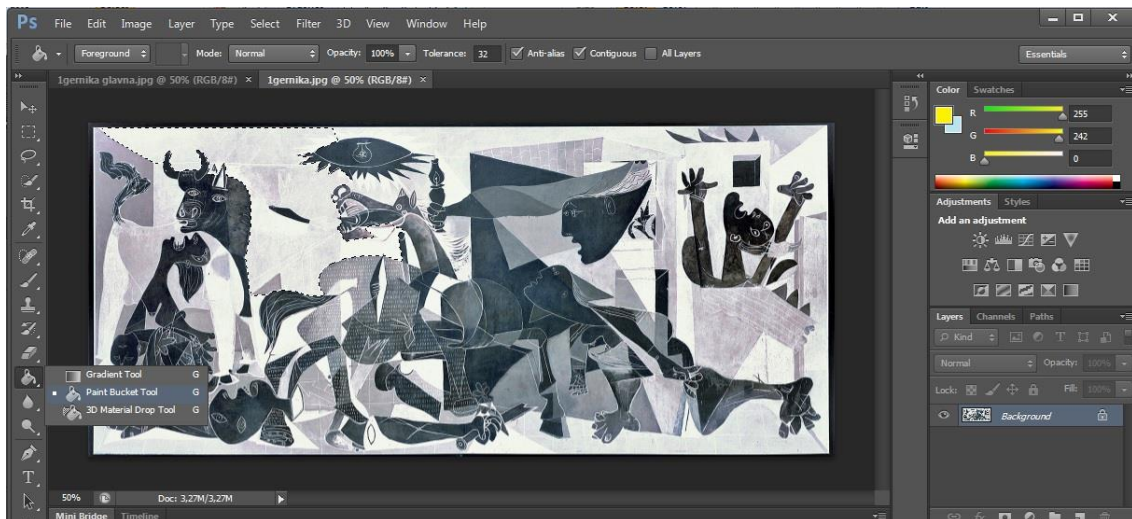

Selekcija područja ostvarena je pomoću „quick selection“ alata, nakon čega je potrebno odabrati boju koju će označeni dijelovi poprimiti. Odabir boje prikazan je na slici 27. Olakšan je intuitivnim „color picker“ alatom koji korisniku omogućuje vizualni odabir boje pomoću gradijenta i klizne trake, a odabir boje moguć je i upisom željenih broječanih vrijednosti.

SI.27. Odabir boje za označeni dio slike

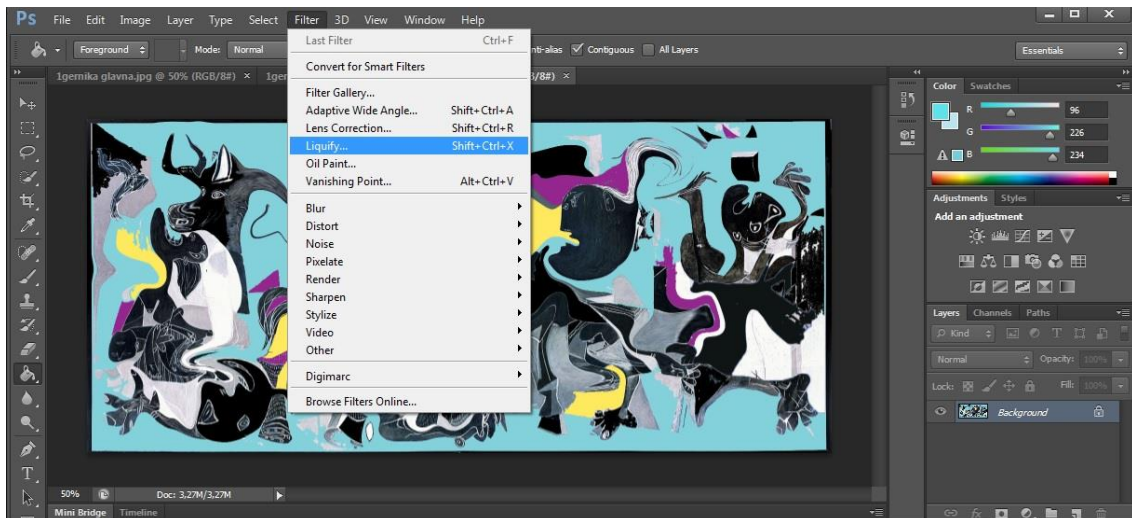
Boja koju je program sada zapamtio na jednostavan način prenosi se na označeno područje pomoću „paint bucket“ alata, čiji je odabir prikazan na slici 28.

SI.28. Odabir „paint bucket“ alata

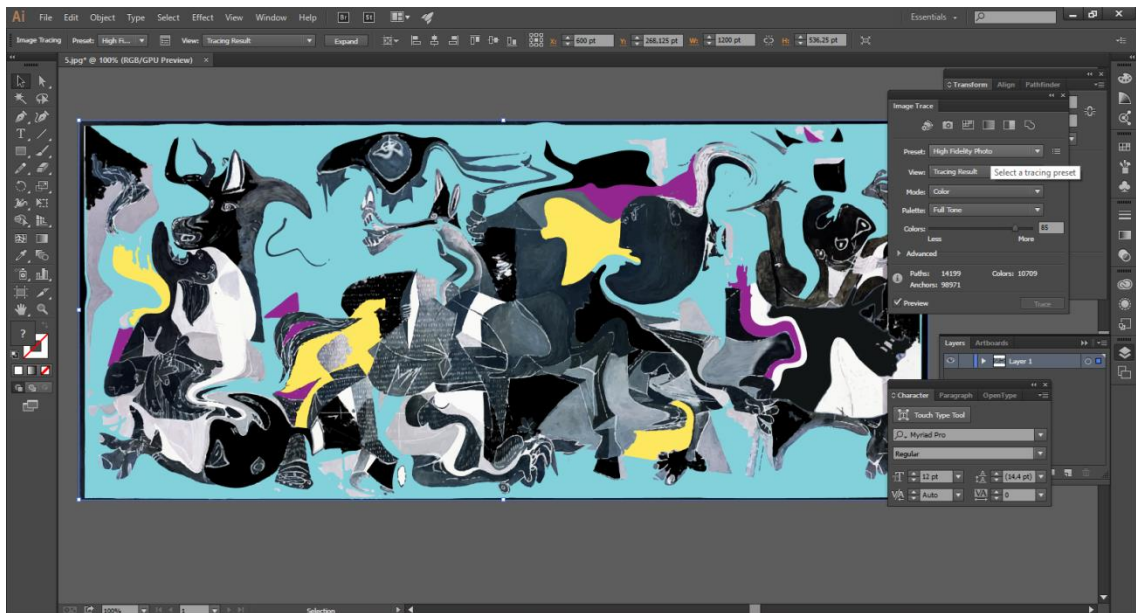
Nakon dodavanja željenih boja na sva željena područja originalnog djela, slijedi postupak destrukcije pomoću savijanja postojećih linija. Taj je postupak ostvaren

pomoću „liquify“ opcije koja omogućuje jednostavno pomicanje dijelova slike klikom miša (slika 29.).

SI.29. Odabir opcije „liquify“ uz dobiveni rezultat

Nakon što je obavljena dekonstrukcija, dobiveni je motiv potrebno pripremiti za tisak kako bi se dobio dizajn odgovarajuće kvalitete. Takvo je djelo najbolje pripremiti u vektorskom obliku kako bi se u otisku dobile čvrste i jasne linije. Takvu pretvorbu na vrlo jednostavan način omogućuje korištenje Illustratora. Gotov je dizajn prebačen u Illustrator gdje je odabrana „image trace“ opcija kako bi se automatski dobili vektori koji ga opisuju. Ta opcija dolazi sa mogućnostima dodatne prilagodbe s raznim opcijama pojednostavljivanja slike u svrhu dobivanja vektora. Kako bi se kvaliteta rada i originalna ideja što bolje očuvale, u ovu je svrhu odabrana opcija dobivanja slike s najviše očuvanih detalja i boja odabirom „high fidelity photo“ preset opcije (slika 30.).

SI.30. Dobivanje vektora iz gotovog djela u Illustratoru

Gotovo djelo važno je spremi u neke od formata koji podržavaju vektore, a ovom je prilikom spremljen u PDF formatu te kao takav poslan tiskari koja će gotovi rad ostvariti u digitalnom otisku na tkaninu kao ukrasnu sliku. Konačan rezultat prvog rada iz ove kolekcije čiji je razvoj detaljno opisan u ovom poglavlju vidljiv je na slici 31, a isti je postupak ponovljen još devet puta kako bi se kolekcija upotpunila s deset različitih radov nastalih iz originalnih djela Pabla Picassa. Prikaz svih slika iz kolekcije nalazi se u nastavku ovog rada.

SI.31. Konačan rezultat dekonstrukcije Picassovog djela „Guernica“

Guernica vjerojatno je Picassova najpoznatija slika i zasigurno njegova najmoćnija politička izjava, oslikana kao neposredna reakcija na nacističku bombardersku akciju na

gradu Guernica tijekom španjolskog građanskog rata. Ona na emotivan i dramatičan način pokazuje tragediju rata i patnju koja se nanosi pojedincima, osobito nedužnim civilima.

Ovaj rad stekao je monumentalan status, postajući trajni podsjetnik na tragedije rata, antiratni simbol i utjelovljenje mira. Nakon što je naslikana, Guernica je prikazana tijekom kratke turneje diljem svijeta. Ova je turneja pomogla da španjolski građanski rat stekne svjetsku pozornost. Naslikana je takozvanom tehnikom "ulje na platnu", Guernica je dimenzija 3,5 metra visine i 7,8 metara te širine. Ova slika trenutno se nalazi u Muzeju Reina Sofia u Madridu. Picasso je odbijao da smjesti ovu sliku u Španjolskoj sve dok se u njoj ponovno ne uspostavi demokratska vladavina, te je slika 19 godina putovala svijetom te postala "platno o kojem se najviše govorilo", neprestano izazivajući debate o političkim namjerama, kulturnom značenju i estetskim vrijednostima. Naposljetku je 1958. god. posuđena Muzeju moderne umjetnosti u New Yorku. Tek 1981. god., nakon svrgavanja fašističke uprave, slika je izložena u Madridu gdje se nalazi i danas.

Tumačenja Guernice jako variraju i proturječe jedno drugome te svatko može simbole protumačiti na svoj način. Na slici postoje dva dominantna elementa: bik i konj. Povjesničarka umjetnosti Patricia Failing rekla je: "Bik i konj su važni likovi u španjolskoj kulturi, a Picasso je zacijelo upotrijebio ove likove da igraju različite uloge, što je učinilo zadatkom interpretiranja specifičnog značenja bika i konja teškim." Neki kritičari izjavljuju da ne vjeruju političkoj poruci u Guernici. Nego smatraju da bijesni bik predstavlja Picassov ego. Međutim, Picasso je rekao da bik predstavlja brutalnost i tamu, dok konj predstavlja stanovnike Guernice.

Dekonstrukcijom ovog svjetski poznatog djela, pomoću kontrasta boja, postignuta je veća dinamika, dok je uz pomoć modulacije linija alatom „liquify“ dobivena snažnija dramatičnost i emocija.

Bik koji, Picassovom interpretacijom, predstavlja brutalnost i tamu, dekonstrukcijom originalnog djela postaje izduženiji i moćniji, dok ga figura civila, unatoč deformiranom tijelu i vapaju bola, pokušava progutati i uništiti te gotovo da u tome i uspijeva. Dok konj, Picassov simbol stanovnika Guernice, u dekonstruiranoj verziji djeluje nježnije, tanje, nemoćnije, ukazujući na to da je rat tek na početku i da trebaju pomoć. Sve figure koje se nalaze u izvornom djelu prikazane su kao patničke i

osakaćene, jecajuće i u bolu. Dekonstrukcijom postignuto je da sve njihove rane budu još dublje i dramatičnije, lomovi na tijelima jači, a suze obilnije.

Kada bi dekonstruirana verzija Picassovog umjetničkog djela mogla imati i auditivan prikaz, krikovi žene, krikovi djece, krikovi ptica i drveća, duboko bi se usadili u naše kosti.

Koristeći računalne programe za obradu slika, poruka koju je Picasso poslao davne 1937. početkom španjolskog rata, oživljena je i osuvremenjena u duhu 21. stoljeća u kojem se suvremeni čovjek svakodnevno bori sa svojim „malim“ životnim problemima. Često su u pitanju upravo oni problemi koje nam nosi sama digitalizacija, jer unaprjeđenjem raznih tehnologija, čovjek zapravo nije dobio više, već manje slobodnog vremena. Digitalizacija nas tjera da se „ne skidamo“ s mobilnih uređaja, s E-mailova, da u svakom trenutku budemo dostupni, čak i onda kada bismo trebali imati vrijeme za odmor. Digitalizacija je učinila da imamo cijeli svijet na dlanu, ali nas je udaljila od nas samih.

Prikazom jednog poznatog rata na potpuno drugačiji način te korištenjem drugačijih alata i medija u tu svrhu, poslana je jedna suvremena poruka, vapaj upomoć zbog problema današnjice, problema smrti čovjeka zbog digitalizacije.

4. REZULTAT I RASPRAVA

Postupcima navedenim u prethodnom odlomku došlo je do dekonstrukcije deset poznatih djela umjetnika Pabla Picassa koja su predstavljena kao zasebni radovi i kao takvi čine kolekciju. Kao što je ranije navedeno, ideja njihove primjene je u ukrašavanju prostora kao slike otisnute digitalnim tiskom na tkaninu.

4.1. Izvedena kolekcija

Kolekcija čija se izvedba prati kroz ovaj rad izvedena je dekonstrukcijom deset poznatih Picassovih umjetničkih djela iz različitih razdoblja njegova stvaralaštva koja

su preoblikovana bojom i stilom da čine jednu zasebnu seriju slika. Dominantni šaroliki, veseli, oštri i geometrijski motivi, svedeni su na oskudniju paletu boja te uz pomoć Photoshop alata 'Liquify' učinjeni oblijim, mekšim i vodenastijim. Boje koje prevladavaju u ovoj kolekciji većinom su crna i bijela, uz dodatak kontrasta nijansi tirkizno plave, tamno ružičaste i žute. U nastavku ovog rada predstavljena je kolekcija svih radova, a uz svaki od njih nalazi se i prikaz originalnih djela umjetnika Pabla Picassa koji je inspirirao kolekciju.

Dekonstrukcija broj 2:

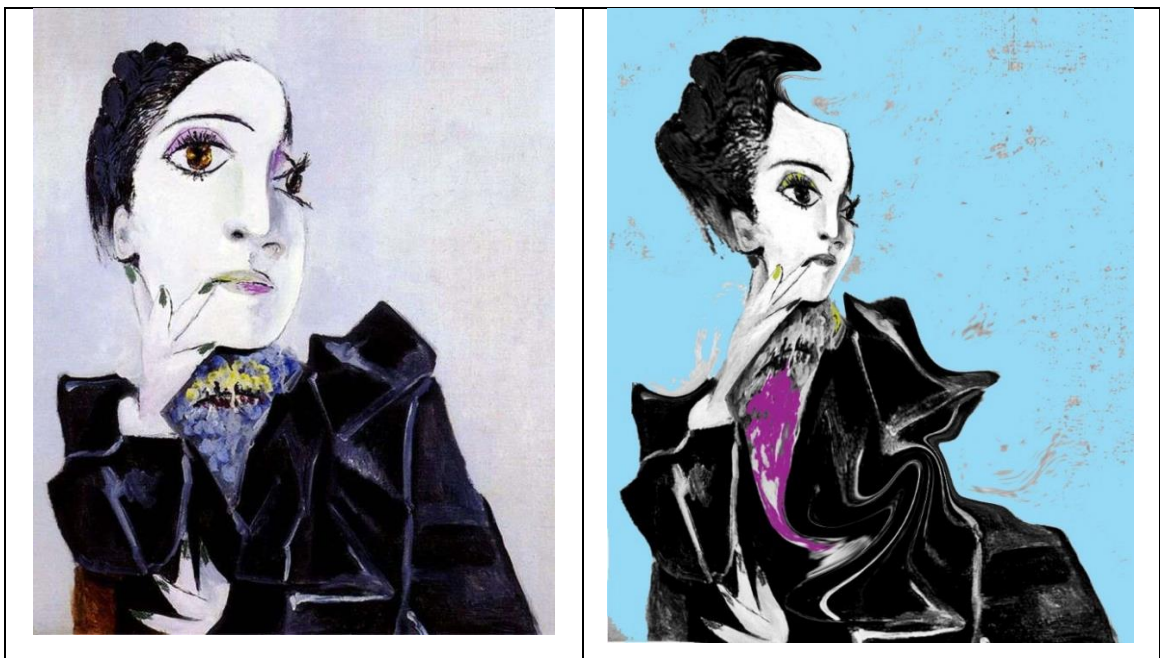
Slika br. 33 nastala je digitalnom obradom Picassovog djela „Žena koja plače“, nastalog 1937. godine. Originalno djelo vrvi emocijama te je kroz dekonstrukciju tuga koju osjeća prikazana žena dodatno naglašena. Njen rupčić koji jecajući steže zubima, dekonstrukcijom još je dodatno naglašen, a sjajne, suzne oči postale su još istaknutije.

Sl. 32. i 33. Original i dekonstrukcija slike „Žena koja plače“

Dekonstrukcija broj 3:

„Portret Dore Maar sa zelenim noktima“, 1936. godina. Portret jedne od najpoznatijih Picassovih ljubavnica. Kroz sedam godina burne veze s umjetnikom, Dora Maar bila je čest motiv njegovih umjetničkih djela. Ali, zanimljivo je, da je uvijek na slikama bila tužna i zabrinuta. Dekonstrukcijom ovog Picassovog djela postizemo da tužni lik Dore Maar, uz pomoć kontrasta tirkizne pozadine, još više dolazi do izražaja. Omekšavanjem linija njenog tijela pomoću alata u Photoshopu, postizemo dublji i misaoniji osjećaj same slike.

Sl. 34. i 35. Original i dekonstrukcija slike „Portret Dore Maar sa zelenim noktima“

Dekonstrukcija broj 4:

„Djevojka ispred ogledala“, 1932. godine. Na slici je prikazana djevojka Marie Therese Walter, jedna od ljubavnica i muza slikara Picassa. Često ju nalazimo u motivima njegovih slika 30-tih godina. Imala je samo 17 godina kada je upoznala, tada 45-ogodišnjeg slikara te su godinama držali svoju vezu u tajnosti (jer je Pablo tada bio u braku s Olgom Khokholovom). Ovom slikom slikar je proslavio njezinu mladost.

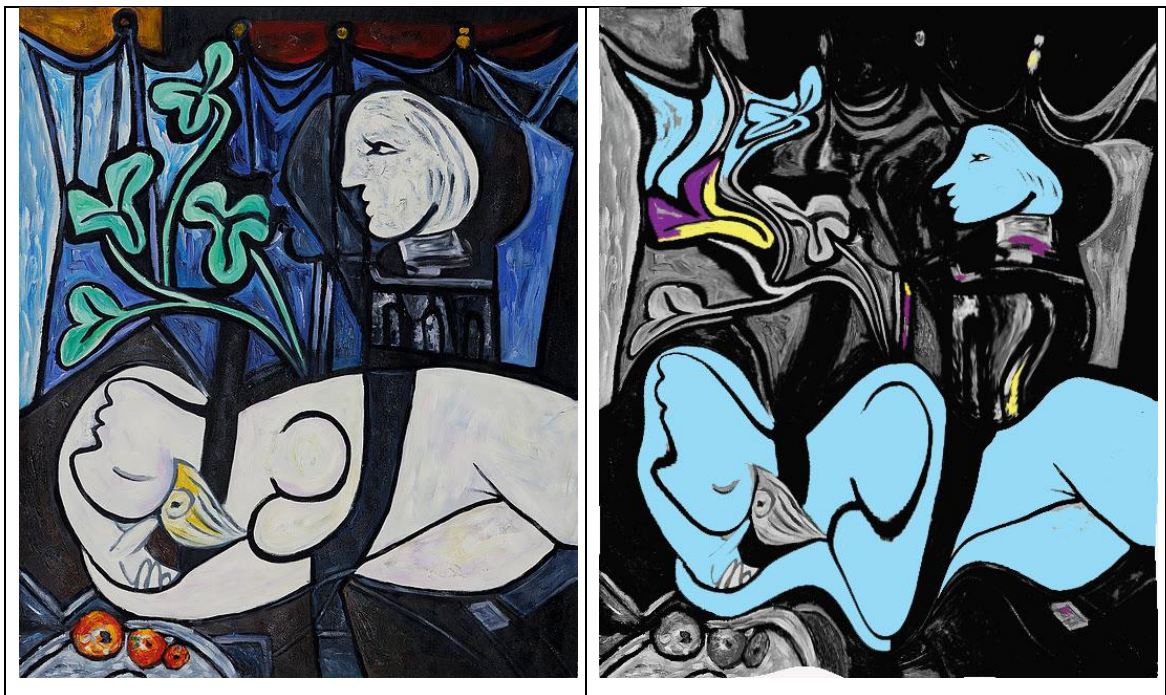
Sl. 35. i 36. Original i dekonstrukcija slike „Djevojka ispred ogledala“+

Dekonstrukcija broj 5:

„Akt, zeleno lišće i poprsje“, 1932. godine.

Žena na slici također je Picassova ljubavnica, Marie Therese Walter, koju smo vidjeli i na predhodnoj slici. Ova je slika ujedno i najskuplja slika ikad prodana (prodana je na aukciji za 106,5 milijuna dolara). Dekonstrukcijom ovog umjetničkog djela postigli smo da silueta bujne Marie postane još izraženijih oblina, kojom još izražajnije prikazujemo bogatstvo, ljepotu i mladost.

Sl. 36. i 37. Original i dekonstrukcija slike „Akt, zeleno lišće i poprsje“

Dekonstrukcija broj 6

„Žena koja sjedi“, 1937. godina, također je jedan u nizu portreta Marie Therese Walter.

Dekonstrukcijom ovog umjetničkog djela, veselu i šaroliku, modno osviještenu, plavokosu Marie prikazujemo mračnijom, kao vješticu mila lica. Ovom interpretacijom ona postaje prikaz ljubavnice kakvom ju je vidjela slikarova tadašnja žena Olga Khokhlova, koja se s njom jednom prilikom i fizički obračunala.

Sl. 38. i 39. Original i dekonstrukcija slike „Žena koja sjedi“

Dekonstrukcija broj 7

„Dora Maar s mačkom“, portret naslikan 1941. godine jedan je od najpoznatijih i najcjenjenih portreta Picassove ljubavnice, muze i umjetnice. Ovaj potret također je dekonstrukcijom originalnog djela postigao lik tamne vještice, duga nosa i vještičjeg šešira, kojim je želja dočarati doru kao figuru ljubavnice u umjetnikovu životu.

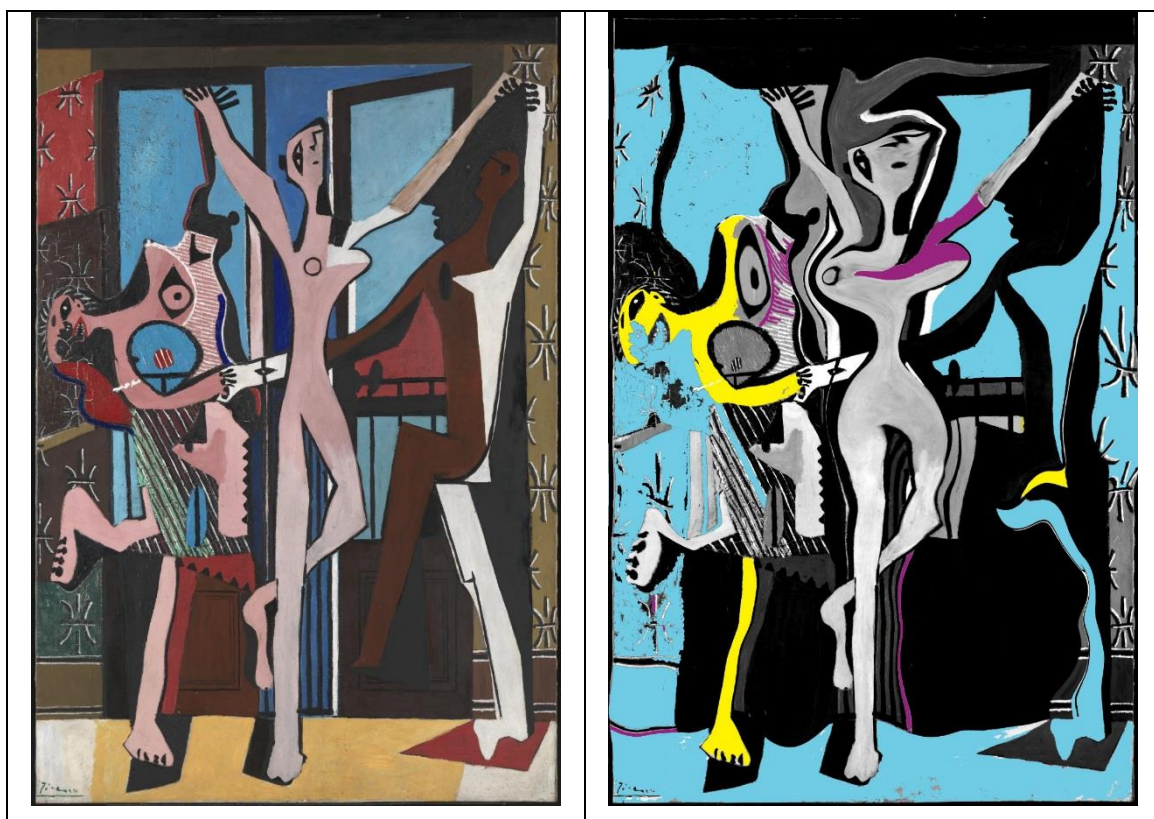
Sl. 40. i 41. Original i dekonstrukcija slike „Dora Maar s mačkom“

Dekonstrukcija broj 8

„Tri plesačice“, slika naslikana 1925. godine.

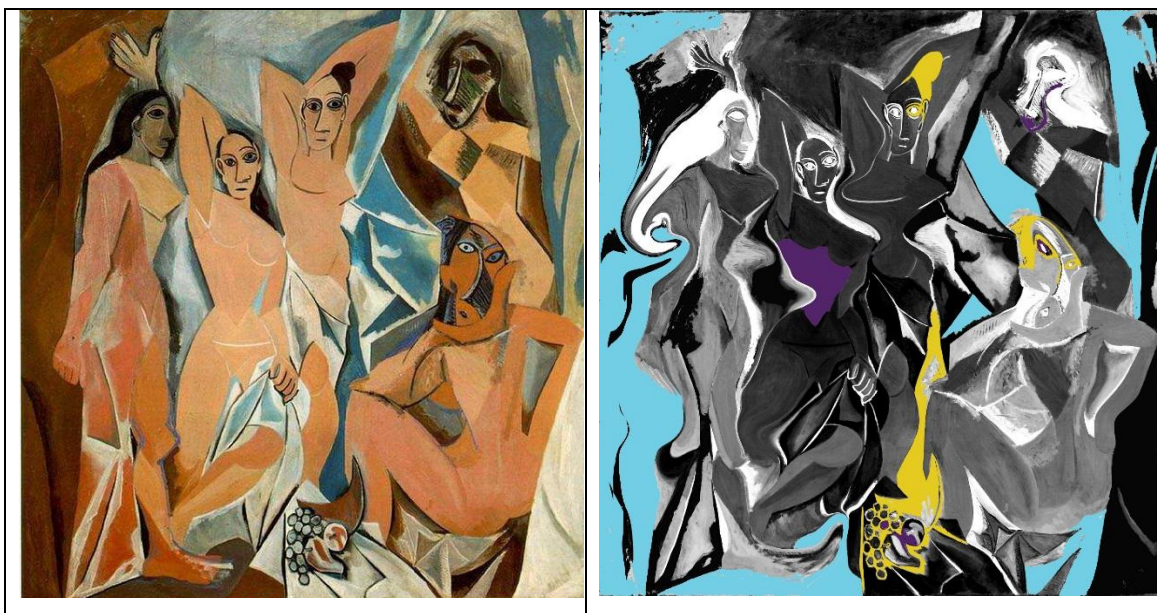
Vedre figure triju nagih žena, dekonstruiranjem Picassovog djela postaju suvremenije i dinamičnije. Uz pomoć palete boja korištene u svrhu dekonstrukcije te Photoshop alata „liquify“, figure dviju žena dodatno su se istaknule u odnosu na pozadinu, dok se treća žena stopila s pozadinom.

Sl. 42. i 43. Original i dekonstrukcija slike „Tri plesačice“

Dekonstrukcija broj 9

„Gospođice iz Avignona“ revolucionarno je ulje na platnu Pabla Picassa naslikano 1907. godine. Ovo djelo smatra se prvom kubističkom, avangardnom, i općenitom modernom slikom 20.og stoljeća. Dekonstrukcijom ovog svjetski poznatog djela, pet mladih nagih žena prikazano je u potpuno drugačijem kontekstu. Tijela im postaju izobličena, ističući njihove obline, a boja njihove puti postaje postaje nijansi sive boje.

Sl. 44. i 45. Original i dekonstrukcija slike „Gospođice iz Avignona“

Dekonstrukcija broj 10

„Tri glazbenika“, nastala 1921. godine. Ova slika nalazi se u Muzeju moderne umjetnosti u New Yorku. Njezine originalne dimenzije su 200.7 x 222.9 cm.

Vjeruje se da je slikar na ovoj slici naslikao samoga sebe te dvojicu svojih kolega i suradnika, Guillaume Apollinairea i Maxa Jacoba. Francusko-poljski pisac i dramatičar, Apollinaire, prikazan je kao Pierrot s klarinetom, dok je francuski pjesnik, slikar i kritičar, Jacob prikazan kao svećenik s harmonikom. Picasso je sebe prikazao kao Harlekina s violinom.

Dekonstrukcijom ovog muzejskog primjerka, kubistički, geometrijski oblici, postaju nepravilni, sačinjeni od krivulja. Kontrast pozadine i triju ljudskih figura daje izraženiju dinamiku u odnosu na originalno djelo. Tri instrumenta kolorističkim prikazom posebno se ističu. Klarinet je pomoću Photoshop alata obojan u nijansu žute boje, violina u nijansu ružičaste, dok je harmonika ostala u prvotnoj bijeloj boji.

Sl. 46. i 47. Original i dekonstrukcija slike „Tri glazbenika“

5. ZAKLJUČAK

Iako je kubizam sa umjetničke pozornice sišao još prije otprilike stotinu godina, njegov utjecaj na današnju umjetnost neosporiv je, a njegov glavni predstavnik, Pablo Picasso, do danas je ostao zapamćen kao jedan od najpoznatijih slikara čije se ime često koristi kao sinonim za slikarske umjetnike. Logično je stoga pretpostaviti da će djela inspirirana njegovim slikarskim stilom uvijek biti primijećena i prihvaćena, osobito uz modernu reinterpretaciju korištenjem popularnih grafičkih alata. Ideja ovoga rada nudi modernu reinterpretaciju samih motiva, ali i način izvedbe pa je tako kolekcija izvedenih djela umjesto bojama na slikarskom platnu ostvarena digitalnim otiskom na tekstu. Ipak, svrha ove kolekcije ista je kao i ona koja stoji iza originalnih Picassovih djela – uživanje u ljepoti njezinih motiva. Ono što spomenutu kolekciju čini poželjnom u današnjem vremenu je jednostavnost njezine izvedbe, lakoća i brzina ispisa i mogućnost višestruke reprodukcije, što ju čini vrlo isplativom brojnim trgovinama koje u svom asortimanu prodaju umjetnine u svrhu dekoracije domova. Takvi su radovi izuzetno poželjni i kupcima jer ih osim originalnosti i atraktivnog izgleda krasi i pristupačnost cijena upravo zbog mogućnosti višestrukog otiskivanja koje iako ne osigurava jedinstvenost uzoraka, svakako ne umanjuje njihovu kvalitetu.

6. LITERATURA

1. Worringer W., Kandinski V.: Duh apstrakcije
2. Miško Suvaković, Pojmovnik moderne umjetnosti
3. H.H. Arnason, Povijest moderne umjetnosti, Varaždin 2009.
4. H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Čakovec 2005.
5. De Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća Zagreb 1990.
6. Igor Majnarić, Osnove digitalnog tiska, Zagreb 2015.